

Bi'smī l-lāhī l-raḥmānī l-raḥīmī

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

821.163.4(497.6)-3

ŠARAC, Jasminko

Noć mrtvih / Jasminko Šarac. - Sarajevo : Did,
2001. - 83 str. ; 20 cm

Propust mišljenja čizmama : pogovor / Rusmir
Mahmutćehajić: str. 81-83

ISBN 9958-511-10-X

COBISS/BiH-ID 8219398

Izdavač

DID d.o.o. Sarajevo

Talirevića 15

Pogovor

Rusmir Mahmutćehajić

Urednik

Edin Mulać

Likovno oblikovanje

Indira Kaliman

Računarska obrada

Narcis Pozderac

Tisak

TDP, Sarajevo

2001.

© DID

ISBN 9958-511-10-X

Jasminko Šarac

NOĆ MRTVUH

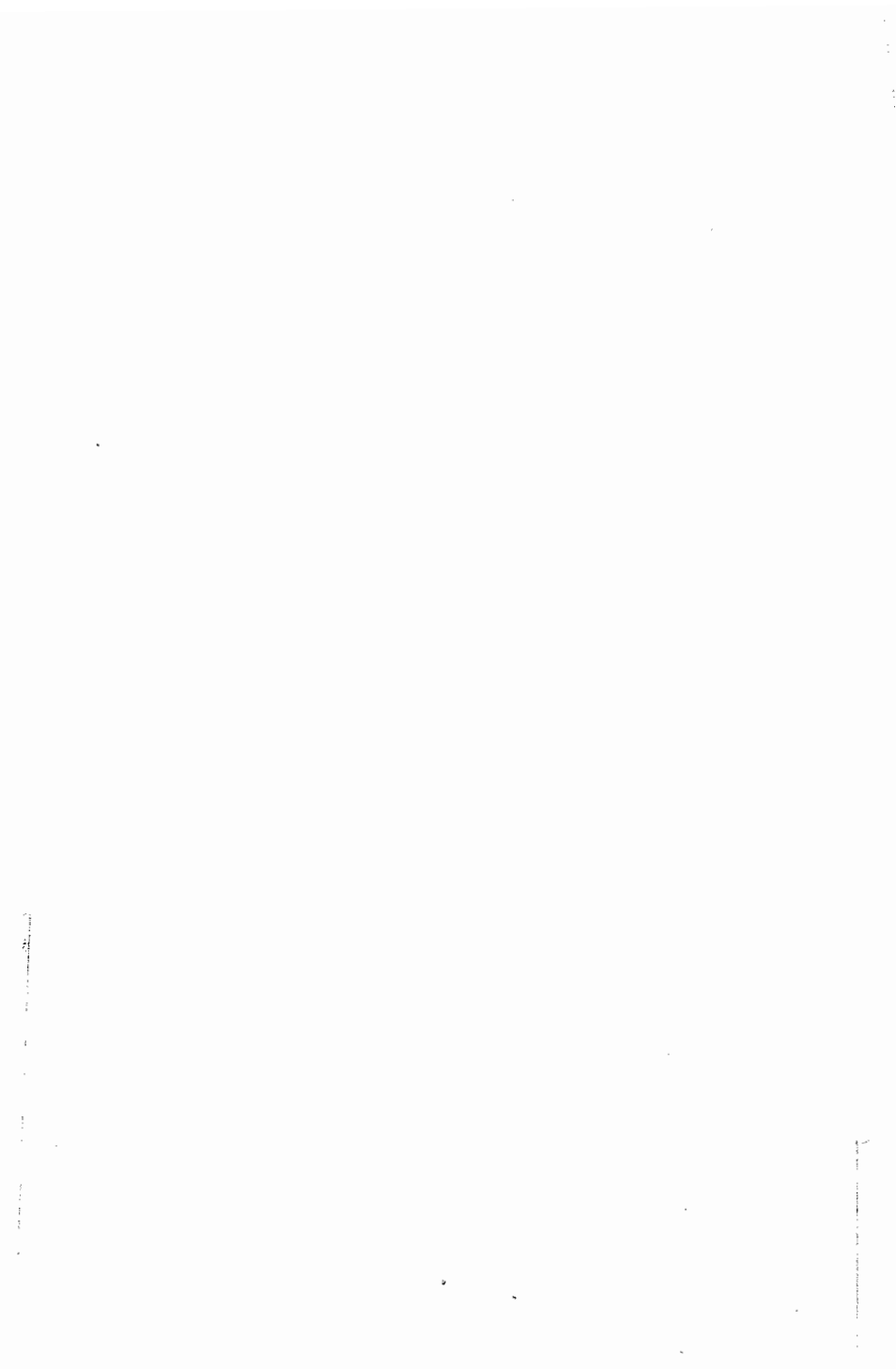
WKLAD

Jasminko Šarac

NOĆ MRTVI

WBK LAT

SAMOUBICAMA

Noć se spuštala lagano i neizbježno. Pun, ružičast mjesec pomaljao se prijeteci nad velikim gradom. Opasno svijetao, činilo se, hoće obuhvatiti sve šarenilo mijena u nepoznatoj magli stvaranja. Mirno je promatrao varljive sreće i nesreće, upijao srušene nade i gasio vatrene nemire. Njegovo rumenilo rasipalo je varku, noć zabluda, noć nevinih pogleda.

Probuđeni je imao četrdeset godina. Srce mu je odavno kucalo časom rastanka s ljudima koji ga okruživahu nepotrebnom prisutnošću, njihova taština vjerno je održavala dubinu njegove ludosti. A znao je da glas srca trebamo slušati, tako da nam brojne mogućnosti izazova otkriju svoju vrijednost.

Vjerovao je čvrsto u razlog svog odlaska, a svaki je čvrst kada ga nepostojani razum nudi kao spas od raznih sumnji što naviru svom silinom u trenu neuhvatljivosti koji nosi svaka velika odluka.

I bilo mu je dovoljno to vjerovanje - ličilo je na magičnu čvrstinu nepokolebljivosti.

U daljini se čuo zvuk lire. U njegovom srcu odjekivao poput katedralskih zvona. Siva prošlost, a nije je mogao ostaviti bez žaljenja.

Sagorjele slike napuštenih idola, navala gorčine u otrovano srce, prazni pogledi očajnika što liče na razumijevanje. Daju mu se, siguran je.

Opraštajući se s prividom svoje sreće – varljive poput nepostojanog plavetnila vode – uspe se na gradske zidine da posljednji put udahne svježinu noći na pragu rodnog kraja i pogleda daleko more.

Veliko more – pomisli u srcu – pouči me svojoj ljubavi, mirnoj i onda kad se obrušava uskipjelim valovljem.

Kaplja mog dražeg osjećaja neka dotakne i tvoje vode, razdvaja nas još samo nesebičnost prevelike želje.

Utolit ću žeđ za istinom pozdravljen krikom galeba što se kupu u tvojoj pjeni; o, more, tako ličimo jedno drugom, nijedno ne zna svoje dubine.

Purpurni ljiljan cvao je na tvojoj obali, ti ne poznaješ suze izgubljene mladosti. Jer ti traješ, čuvajući blago zemlje u neprozirnom tajanstvu. Ja vidjeh tvoju snenu tajnu, pučina tvoja bremenita je od velikog zaborava.

Ostaješ uvijek nezasito i pjenušavo daleko more, čisto i netaknuto čarolijom riječi što je kobna noć raznosi po tamnim hridima.

Zato mi daruj od nevinosti svoje da ponesem u samoću tvoj veliki stid.

A zatim pogleda u zvijezde i glasno reče:

Vi gledaste bez prezira bol moju i nemire moje kroz duboke noći, nisam mogao skriti i najveće sumnje od vašeg blistavog pogleda.

I posijaste razdor u srce moje šutnjom prevelikom, a od nebeskog razgovora moja želja se lomila, struna harfe me opila, neka vjetrovi daleki razmetnu moju upitnost po samotnim livadama.

Moj pehar u bespućima razuma slomljen je, gdje su pupoljci nerascvali što ih razasuh po vašim međama, ah, dugi su dani otkada miruju strijele mojih nada u vašim zrelim tijelima.

Ja odlazim ishodištu svome slamajući vašu svjetlost u ponorima duše koja traži, odlazim da zapalim nepoznatu svjetiljku i tako postanem bliži vašem dalekom sjaju.

Pamtit ću vaš zlatan trag, neka moj plamen bude putokaz čekanju i nadi, neka bude putokaz ljubavi u urni gorčine što se smiruje u pepelu zaborava.

I znam, izgubit ću sebe u tajni života kao što vi drhtavo nestajete kad sunce zaželi da pokaže svoje sjajno lice.

Pogleda Probuđeni sivu planinu pred sobom, prepunu teških noćnih sjena, i uputi se pustinjaku, starcu za koga se vjerovalo da je u Istini.

Obučen u bijelu, siromašku, haljinu bijaše nosio samo čistotu djetinju i žar ludila, htio je davati sebe.

I dok se uspinjao, srce njegovo otpoče luđačku pjesmu, gorku i strahotnu, prožetu dahom tajanstvenih čežnji što su pjevale njegov besmisao.

O, digao sam puno vedro iz nemirne rijeke bola, u koju će praznu luku uploviti moja krhka lađa ako luke ima?!

I kako izgleda bijeli lučki kamen za koji se hvata nesigurna ruka, stalno nošena nemirnim plimama i odbacivana nerazumljivim osekama?

Jer utjeha je često prazna riječ i eho upućen planinama, i uzaludnost na brdu vlastitog bola.

Nije li zato samo varka suočenje na dalekom vrhu?

Nijedan planinar nije uzletio u nebo, i šta je onda smjelost do kamen spoticanja.

U dubinama starčeva uma, što odražava čak i zao pogled, moram tražiti bolju sliku sebe, najtežu i najopasniju sliku sebe koja šuti u mudračevom srcu.

Jer, šta je život do varljiva igra nesigurnosti?

I, što se više budem uspinjao, to više ću se spuštati, na terezijama života tas ljubavi postat će jak i nemilosrdan, takav da se mora stidjeti svoje veličine.

Sigurno će u svojoj dubini skrivati i sjenu mržnje, jer je tako sa svakom dubinom, odražava vjerodostojno ono što ne može upiti u sebe.

Isuviše dugo boravih među ljudima. Kako ljubiti sjenku pustinjske palme? Oko moje žudi Smisao u začaranom pješčanom krugu, žudi jezerski dragulj samotnosti i preobilnost darujućeg sunca.

Zato se stidim zaranka sunčeva rumenila na pješčanoj obali, i velikih samotnika.

Samotnika koji ruše stupove svojih bogova, i na ruševinama zasađuju latice hvale.

Ratnika čija je jesen davno prošla i uskovitlala lišće u čudesnoj mijeni života.

Očajnika što istiskuju snježne oluje u srcima i vjeruju svetom valu sudbine.

Sanjara čije je oko pomućeno i nosi svu veličinu onoga što poželjeti nije smjelo.

Ljubavnika čije su vrele usne uzdrhtale od žudnje i ostale poluotvorene.

Mučenika čije je znamenje bola dragulj u duši uspomena opijenoj.

Stidim se svakog uzvišenog sjećanja iz magličastog ludila zaborava.

Razdirao je pjesmom svojom veo nemira u sebi, oko mu bješe čudno zasijalo.

I zamirala je pjesma u njegovom srcu poput svijeće što se neumitno gasi kada put postane potpuno vidljiv.

Išao je šuteći, nepoznatom kamenitom stazom, iako mu se činila poznatom, jer ko zna koliko je puta bijaše u mislima prešao.

Osluškiavao je usnulu prirodu i šapat vjetra, svoje najdalje Ja, koje uvijek susrećemo s radošću. Pred samu ponoć kroz neprozir ugleda pustinjakovu spilju.

Starac je sjedio kraj vatre zagledan u nebo, tamo gdje su se krili uzroci i razlozi vječnosti, poznati a neviđeni, ali dovoljni kao opravdanje za njegov isposnički život i nadahnuće za njegovu čistu misao.

Plamičci vatre svjetlucali u tami. Probuđeni se približi nepomičnom starcu, iskra iz mraka njegova srca progovori:

Pozdravljam te, starče, pozdravljam te kao svakog čovjeka, ostani u šarenilu osrednjosti mojih htijenja, opasno je izdvajati onoga koji je postojan u svojoj osamljenosti ako nismo spremni da podnesemo bič riječi.

Zato, neka moja riječ razbije tišinu, tako ćeš postati bliži mojoj namisli, ono najveće često je neshvatljivo jer je isuviše daleko i samo ga obojenost želje čini bliskim.

Znam da si mudar, a znam i to da ljudi tvoju mudrost zovu ludost jer tako najbolje mogu pokazati svoje skriveno divljenje.

Moje jastvo, uzaludno i uspavano, želi budnost tvoga znanja, i nadam se da ćeš nesebično udjeljivati svoju ludost jer si utrnuo sebe i zato ti moram vjerovati.

Slabost traži mnoge odgovore i ako tvojim glasom ne porodim snagu, moram vjerovati u nemoć žive riječi, a ko može u takvo nešto vjerovati?!

Ljudi te odbaciše da njihov prezir istraži tvoj smisao.
A pečat tvog Jedinstva nazvaše ludošću da se ne bi stid-
jeli svog besmisla.

Teško je raskrivati tajne i dizati velove, teret srca tvo-
ri od čovjeka opasnu namjeru što spremno čeka nezna-
nje i glupost na raskršću života.

Prodoran ti je pogled, starče, isuviše pronicljiv u neis-
kazanom trajanju mog bola, i bio bi težak da nije prijazan.

Zabilježili smo naš susret radošću, i jedan i drugi
smo u zavjeri, oba oštećeni neočekivanim.

Suviše si dubok da bi žalio, isuviše osamljen da bi
prezirao, preimućan da ne bi poklanjao.

Daruj mi svoju čistu riječ, tako će tvoja mudrost biti
jasno upućena, teška i neistrošena jer je predugo bila sa-
mo tvoja.

Prihvatio si izazov Neba ostavivši ljude, ne želiš loše
sjećanje, cvijećem hrabrosti je posuta nebeska slika, lo-
vorov vijenac je okrunjen zvijezdama krijesnicama.

Izazov neba zrcali djetinju radost, neobuzdana igra
pjeva usnama nevinosti, neka tvoje riječi izviru iz dav-
nog zanosa, iz velikog zdenca rađanja i svjetlosti.

Jer, stigao je čas tvog razgovora sa svojom očekiva-
nom sjenkom, sa svim varljivim sjenama iznad kojih
ploviš kao bremeniti oblak.

Starac je mirno sjedio, neuznemiren riječju, zagle-
dan u daljinu, zagledan u tamu noći, čija svjetlost govo-
ri samo postojanjem. Sivo, nepomično lice, izvajano ka-
menom otrgnutih misli, odavalo je teškoću i nepodije-
ljenost prostrane samoće.

Nisu mu bile strane ljudske slabosti. Jer mnogi su ih tu donosili kada više nisu znali kuda upraviti jedra svoga bola. Slomljene krme, kroz pukotinu visokih hridi komad neba im se činio jasnijim, tako bi povjerovali u ludost pouke. A on, osamljen čovjek, stajao je poput kipa u suzama njihova očekivanja. Kristal nepobjedivosti bijaše tvoren suzama nade, takav je bio u njihovom sjećanju, jer nisu ga htjeli znati drugačijim. Poniralo se često barkom nemoći u prostore njegovog uma, znajući da su te vode neistražene i neispitane. I donosila je ljude njemu prastara plima očaja. A tada nepoznato daje najveću nadu i nejasno pruža najveću utjehu. Njegovu mudrost raznosile su varljive usne tihim šapatom strahopoštovanja, tako je mnogi umoran pogled postao bliži tim vrletima. Ali, samo orao s visine promatrao je njegovu mračnu spilju. Svako je znao za tu široku i dostupnu kapiju kroz koju niko izašao nije. Jer oni koji su izlazili onakvi kakvi su i bili nikada nisu ni ušli, starac je bio slijep za vrata koristi.

A oni koji su odlazili preporođeni i oplemenjeni podukom provodili su život u borbi s pometenošću koja rađa želje za poučavanjem ljudi i njihovom promjenom.

S vremenom bi postajali ono što i njihov učitelj, tako kao da nisu ni postojali. A svijetla vrata su i dalje stajala otvorena.

Starac se okrenu i reče:

Ne mogu odjenuti uspjehom svoju riječ, niti razodjenuti ljepotu neizrečenog, moj pokušaj dovoljan sâm sebi može postati tvoja veća radost, ili blaga ruka vodstva. Jer nemam potrebu da govorim osim one koju nudi razlog Sebe, ljubi davni san pun blagih sjenki očekivanja.

Riječ bez slike neplodno je djelo a slika bez riječi nasilna je fantazija.

Ne budeš li tražio moj glas žicama saglasnosti, pomisli s mržnjom na promašeni cilj, svako drugo sjećanje je neplodno.

Tebe uznosi plima dovrhnutog bola, pobunjeno srce sposobno je obojiti krvlju uzvišenost žrtve.

Ali osjećaj bez djela samo je nezahvalan teret, riječ bez osjećaja slomljena je lađa u rijeci nedorečenosti, zato slušaj pažljivo samo srcem.

Možda će ruka Ljubavi iz beživotne gline neznanja izvajati vrč postojanosti, biserne kapi istine dostupne su samo čistoj ruci.

Onaj koji traži lahko će ispuniti srce svoje divljenjem, on slabo razaznaje i njegova nemoć gleda čeznutljivim okom. Zato će ti se moje riječi činiti mudrost iako nisu ni razumijevanje.

Pomorac istražuje nepreglednost mora, planinar hoće saznati širinu prostora među nedostupnim vrletima.

Ali je mjeritelj jedino onaj koji hoće izmjeriti dubine uma.

Dostojanstvo slučenog pokriveno je koprenom malodušja i samo istinsko čuđenje može bez žaljenja promatrati rasutu slabost.

Probuđeni se gubio u daljini, nepomično oko strahovalo je od pogleda starčeva. Znao je da mu govori Skriiveni duh, duh kojeg je namjerom sâm donio, a nalazio se u starčevu srcu.

Govori mi o vinu – reče on – zvuci varljive harfe dolaze s prijestolja lažne moći, smjela propast sniva u tihom zaboravu klonuća, tama utrnuća napušta rasute grobove.

Pustinjak reče:

Vino je slabost koja nježno zamišlja nenadano i dugo traženo među magličastim oblacima.

Zahuktala rijeka traži ponornicu skrhanog bića, krvava ljepota hoće odoru lažnog sjaja, poludjela od želje bliješti kobno staklom i odsjajem posljednje čaše.

Vješti peharnik ovisnosti presipa neskromnu radoznalost, prijatnu nestalnom razumu i slatku varljivom srcu.

Poslušaj tajne zvukove ove noći, vinske kapi orosile su njen tamni veo, noć čarolije, u njoj je sve uzaludno.

Razliva se pomućeni bol u duši što sluti olakšanje, u prljavom dimnom zraku propada nešto ljudsko i pije se iz neodređenog pehara besmisla.

Bijeli prsti miluju otrov i ubijaju se teške uspomene, ruše se snovi, dragi snovi samoće, snovi ispređeni vretenima davne ljubavi, mnoga barka nikada više neće isploviti utočištu svome.

Nemirne misli protiču kroz guste oblake plavog dima, i ugašeni pogledi nadaju se nekom novom početku a znaju da je nemoguće.

Šakama se kupi rasuti očaj i laže se ljubav, burna mora osluškuju žamor nemoći, tračak nade nemilosrdno odlazi, nestaju čarolije i žudena čuda.

Blijedo lice uznemiruju svladane suze, čulne usne spržile vatru svoju i čekaju kraj.

Sjenka mrtvacu značajno obilazi, beskrajne čaše natapaju usnulu gordost.

U polumraku sobe drhtavo se stišću izbljedjele slike prošlosti i magla je zasjenila prozore da izdvoji nesretnike, a bolni uzdasi utapaju se u ono što nikada doći neće.

Nestaje se ne shvaćajući sebe i glumi se zadovoljstvo, svijeca titra laganošću i mrtvačkom čvrstinom, previše utopljenika tone oko jedne slamke.

Valovi izgubljene radosti lagano zamiru u prijatnu obmanu. Jasna, nazire se staza gorkog zaborava.

Teška i uzaludna noć, prokletstvo crne čaše idola taštine slika, on hoće stvaraocem da ga zoveš.

Starac naglo zašuti, čula se samo pjesma vjetra što uvijek prati prošlo i nedorečeno, sablasni zvuci neizvjesnosti polahko promicahu kraj dvoje ostavljenih ljudi. Vatra je osvijetljavala pustinjakovo mirno lice. Ličilo je na nesigurnu spremnost pred veliki put, ličilo je na kobno predskazanje onome što će doći kasnije.

On stade ponovno govoriti:

Ko je ostavio svoj san, davno sanjan i još nenađen, a da nije žalio. I ko se nije ponosio neispunjenim snom?!

Jer gorka je istina skrivena i u najljepšem snu. Sve što je duboko izgleda nerazumljivo, s mnoštvom besmislenih veza, takav je san, osim sna osamljeno budnog.

Njegov san i jeste san po tome što u svojim zadubljenjima vidi samo javu.

Velika je varka i obmana privida, obmana je ponekad život sâm.

Okusio si sigurno žednu obmanu zaborava što je nudi varljiva pustinja, široka i nepregledna, kao da bi htjela dati sve, a ne posjeduje ništa.

Vino bi da višu sliku o tebi stvori, i da tvoj lik bude magični tas koji bi mjerio sve stvari.

I što su suze nakon izgubljenog privida do vinske kapi koje su orosile naše skrivene namjere i učinile ih vidljivim.

Nikada ruža procvala nije u tom vrtu, nikada se prsti čarobno spleli nisu u vrtlogu dubokog bola i opojne moći.

Drhtave ruke ostaju samo dovrhujući svoju sudbinu u mračnoj prosjeklini neizvjesnosti. Izgubljeno srce se ne stidi ni zmijskog skloništa.

I ako tu duša ljubi samo propadanje, našao si brata u nevolji i ponio ljubav na umornim dlanovima.

Nekima je vino blatnjava kočija u koju su upregnuti moćni konji navike, i potčinjavanje trenutku slabosti je odličje i oznaka te nesigurne zaprege.

U praznini njihova srca poput sklopčane zmiје miruje dugo iščekivana sitna radost. Ona žudi maglovitoj predaji svakodnevnom.

Nespremno je to naručje za darove olujnog mora, skrivene su im burne vode.

Kako bi uzmogli biti kormilari na strašnim valovima, kako bi putovali zvijezdama nošeni olujama i vjetrovima?

Prezaju od divljeg brzaka, opasan je visoki usjek među strmim liticama, ali samo tamo dobrodošlicu žele nemirne i radoznale ptice.

Ne poznaju plavi suton gdje se smije zlatni lokvanj, mirno prebivaju na sigurnom ljubeći čvrsto tlo.

Još im je daleko isturena hrid što primamljuje punu dušu, daleka im je mrka stijena izazova.

Tamna je nit njihova htijenja, nit paukova u moćnoj mreži prividnosti, lukava, pritajena, i bljedilom pakosti izatkana.

Nemoćne su to ruke da prihvate kocku sudbine, tešku kocku pokornosti, isuviše je straha u takvoj duši da bi se mogla diviti nenadanom.

Tvrđi se da su pametni jer znaju mjeru, ali ruke su im uprljane nesigurnošću, ništa nije zavidljivije od njihove prostodušnosti i ništa prljavije od njihove ljubaznosti.

Znalac prave kapljice ponekad je i prevrtljivac, čemu kupanje u tako malom moru?

Nema gorčeg uzdaha iz dubokog srca do onoga kad se oku ukazuje hvalospjev pretvaranja.

Ima tragalaca, kroz čiju dušu šume potoci ljubavi, žeteci na žitorodnim poljima zapitani predano o sjemenju vlastitog klasja.

Njihovo srce kuca tajanstvenim nemirima, kuca tajanstvom zaboravljene riječi, zaboravljenim zanosom vječno urezanim u nemoć teških sjećanja.

Utonuli u bolni zaborav lutaju poljanama uvehlog cvijeća, baščama uvehlih ruža hode.

Laticama pokopanih želja i pupoljcima srušenih nada, sve ih zove svjetlu nepovrata.

Sva njihova radost poznaje još samo orla nepokornosti, poznaje pticu daljine, a velik je očaj njihov jer znaju za bol veću od samog kajanja.

Oni su usamljeni. Jedra njihova bijela predaju uzvišenu slute, a njihova nemoć samo je mir srca punog.

Zato je njihovo propadanje njihova molitva životu.

Vidim jasnu svjetlost iza tog crnog vela, teško je poreći istinitost tuge, srce stalno obuzeto sjetom u grudima može nositi samo veliki čovjek.

Jer patnja koja je plod na Drvetu znanja prava je vrлина, a sreća koja hoće ispuniti sebe iluzijom izmiče poput zmije i najosjetljivijim rukama.

Bar ih nesreća grli nesebično kao majka dijete, i kopa im grob kao što slavuj svojoj ljubljenoj gradi postelju od cvijeća.

Mnoga krivica se zaklanja tamom slučaja, mjesec je jedini zadovoljan promatrač, njegov pogled je sanjalački.

Prezrivo oko plašljivo gleda iz kristalnog dvorca, otkinuti plodovi veselo padaju, mnogo toga je već dozrelo u svojoj nemoći.

Lica poprimila lažni izraz, kuda pobjeći od samog sebe, nad potocima nekorisnih suza igraju šareni leptiri.

Jesu li suze oduvijek bile nečija igra?

Ušće vrča skrilo je istinu i ništa se više ne raspoznaje na vlažnim usnama, sve je nestalo sumaglicom posljednjeg jutra.

Igra počinje iznova, tiho i sigurno, vodenički kamen zbivanja je neumitan, u žrvnju mašte je sjeme rukotvorina i slika i odrazi boli voljenih idola.

Premnogi su opijeni, vino je ponekad skladba stiha neopjevanog i nesigurni predznak propasti, a uvijek je blizu Pouke, jer onaj koji je dostojan mržnje i prezira rastače život koji je opomena.

Opomena na stručak ruža što položene šute na dan kad nestane sljepila i bolnog sjećanja.

Opomena na blagi vjetar što leluja gustu travu na uzglavlju nečije ludosti.

Opomena na uzaludno otkotrljan grumen zemlje što počiva među cvrkutima ptica.

Opomena na osamljenog orla što kruži i obara pogled na mir hladnog groba.

Opomena na veliku propuštenu mogućnost koja se više nikada ponoviti neće.

Strašni nagovještaji podrhtavaju na klonulim dlانovima njihovih ruku, gorke uspomene sanjaju tragove krvi, smiješi se blago neizbježna sjenka smrti.

Neznanje i glupost potka su i vreteno za svako okretanje razuma, za svako skretanje i pomućenje uma.

Oduvijek su ispunjeni pehari bili samo obična alatka, jer vino je oruđe za samoizgubljenje, utapanje u priviđenje onih koji pognuto idu i blate zemlju.

Onih koji slijepo lutaju i misle da je stijena za odmorište kamen sreće, a stup za pridržavanje lotosovo drvo.

Znao je zanosno kušati čulni i otmjeni Grk smireno nazdravljajući svojoj pobjedi, nevin u svojoj radoznalosti.

Vatreno se punio i presipao pehar srčanog Rimljanina, grimizno cvijeće i lovorovi listovi pozdravljaju hrabre ratnike.

Danas... čašu puni istrošenost, umjerenjaci zahvalno sjede u sjenci i čekaju, pametni brižljivo izabiraju, bolesni pohlepno gutaju.

U krugu života vino je blijedi porok, njegova suština najdalja ljubav, njegovo djelovanje gruba prepreka.

Velika duša koja je izbjegla varljive zamke i koja srcem izvodi zvuk pijane lire zna o postojanosti žara, njoj govori glazbalo Istine.

A šta pokreće jedna svemirska struna ako je dotakne potpun čovjek, ko to može znati?

U promjenjivom svijetu oblika nestalnost i promjena njihova ne dopušta trajni užitak, čovjek mora hodati stazama bola.

Ali zašto na svoje putove ne bi krenuo nepomućene duše?

Bol je nježna ruka Istine, opasni bič zbilje i dio života jer to hoće Život.

I zato se mora iščekivati budnog oka i lomiti mirom srca.

Teško je svakom bolnom srcu u paukovom skloništu obavijenom užasnom koprenom jednostranosti.

Ima ih koji se opijaju viđenjem, Ljepota gleda njihovim okom, njihovom rukom oblikuje i upravlja Dobro.

Napustili su snage prisile i zakonomjernosti varljivog svijeta, ono što ponosno zovemo 'ja' za njih je obmana požudnog oka i pepeo vatre saznanja.

Ako pođeš u njihovu krčmu, uđi hrabro, tamo znanje ne dijele riječima, niti redovi slova na papiru zaklanjaju vidokrug.

Ljubeći vino i vinsku sjetu Evropljanin još crpi samo opojnost mržnje i zaborava sebe.

Brbljiva površnost uvlači se u nepostojane duše i sve pore uglaćanog satena.

Slom jednog propalog viđenja strpljivo čeka sjajne krhotine skrivene u kristalnoj čaši.

Vidjeh mnoge kako pomučeni oplođuju svoja osjećanja, vidjeh kako stvaraju – reče Probudeni.

I koračaju oštrom ivicom bezumlja, duh njihov sazdan je hrabrošću munje prepune svjetlosti koju tvori moć stvaralačke želje.

Tako prolaze po konopcu slutnje, varljivo razapetom između života samoga i njegove ljepše nedorečenosti.

Mračni bezdan zove njihove osjetljive misli, provalija hoće njihovu upitanost, zvijezda vodilja žudi pad nemilosrdne krijesnice.

I vidjeh da napuštaju svijet ovaj nasilnom smrću.

Pustinjak reče:

Današnji stvaraoci rado bi preko rijeke, i slika života im se pričinja iza opijumske magle i vinskih isparenja.

Njihovo nadahnuće kao da nema niko drugi, ali ono što drugima izmiče nije isto što i život sâm, već obmana u pustinji samoljublja.

Između predodžbe svijeta i života samog leži široka mogućnost srca, ali ona je kod mnogog stvaraoca zastrta koprenom idolopoklonstva, i on zbunjen tako često ne zna kamo da krene.

Slabostima i nemoći prave odličja izvornosti i vjerno hrane jedino taštinu, a nesigurnost se prikriva neobaveznošću i lahkomi igrom.

Struna vatrenosti ne podrhtava vlastitom melodijom bića, simboli života su iznad njihova poimanja.

Jer oni bi htjeli biti jedno s prirodom, i baš zato je ne mogu promatrati kao znak, niti živjeti bit njenog jedinstva.

Cvjetno polje nikada ne vidjeh u njihovoj duši punoj idola, stratišta i ruševina.

Njihovo djelo zadivljuje sve one koji su siti sebe, ali su isuviše daleki predjeli njihova ovaploćenja, mora se naučiti probijati kroz blato.

Močvarno odišu zaista mnoge pozornice i maskenbalski kostimi, prljaju mnoge kičice i imitativna djela.

Mnogo je dopadljivih riječi i boja, a naročito pakosti i neuzvrćene ljubavi osjetljivih sanjara, nudi se i bljutava čorba osjetljivim umjetničkim usnama.

U sebe upijaju neograničenu bol, često je prizivaju i pate silom, i gdje bi onda tražili suštinu svega ako ne u onome što je ograničeno?

Imaju bujnu maštu, ali mašta ljubi svaku ludost samo ako se zamišlja nejasno, zato su tako često pjesnicima baš sve stvari potpuno nerazumljive.

Današnja umjetnost samo je vještina poput svake druge, kad vješta ruka i nemirna misao tvore djelo.

Blijedo opsjenarstvo navuklo je masku 'čuđenja', umjesto da se od drugih odvoje unutarnjim oni su se odvojili izvanjskošću.

Zato i mrze one koji su slijepi pred prozirnošću njihove staklene čaše.

Ono najvrednije u čovjeku ne mora nikada postati vidljivo, premalo truda ulažu u to da ne budu primijećeni, a isuviše prirodna spontanost samo je nezamagljena oholost.

Trgovina slikama, robovanje osjećajima, ispraznost riječima... dobro gađaju Amorovom strijelom, ali jedino u srca ljudi trenutka.

Htjeli bi da se prikažu kao oni koji propadaju, ali ono nepropadljivo u čovjeku ne može propasti, može se samo isprljati, pamti.

Čuvaj se dobro srca koje žudi samosažaljenje, njegov bol je otrov, i takav kažnjava samoga sebe, susretljiva ruka osjećajnosti počiva na balčaku surovosti.

I ne istrgne li opasnu sablju, spas traži u prizoru boja i mirisa. Tako je sa svakim otrovom kad se razliva, prestaje i da postoji.

Instinkt im vrebao poštovanje u zasjedi mučeništva, u svoju mirisnu zdjelu željno kupe suze nevoljnika.

Zato bi vrijedilo da svi skupa pokušaju stvoriti sićušnu mušicu, tu bi se sigurno trudili.

Teško je nositi sumnju na krstu odbačenosti, ali ovi razapinju kožu putenosti na golgoti idolopoklonstva.

Divljenje današnjih stvaralaca postalo je iskaz rafiniranosti, ukočenog pogleda svečano deklamiraju da ne znaju odakle su i kamo idu.

Ali, odgovor ne šalje eho stvaralačkog žara; jedino čestice pepela iskre od silnog presipanja.

Sami pjesnici utonuli su u širinu doživljaja; doimati se - za njih je postao smisao života.

Preplavljeni neobičnim osjećajima, od svog zrnca pijeska sagradili su planinu mudrosti; ali njihov let samo je ptica mašte, zato je njihov pad smiješan.

Tačno je da dobro opažaju i vide sve oko sebe, ali samo golim okom, zato im zvijezde i jesu tako daleko.

Riječi su im blještave, od velikog treperenja rastaču i ogoljele misli, a zar svoju suštinu ne otkrivaju najbolje baš ruševine.

Najčešće nam govore da je njihov život njihovo djelo.

Ali, život je Tajna, i njeno ishodište je bit djela, a tamo gdje djelo ne poznaje svoj izvor kako onda tražiti Tajnu?

Jer, pjesnički zdenac često je zatrovan silnim osjećajem, bara razbacanih misli teče ušću priznanja, neukusno proticanje za čistu dušu.

Dobri su glumci, ali život je pozornica samo za one koji vladaju sobom i tako se mogu igrati svijetom.

Postoji li pjesnik koji nije uvjeren da govori nešto novo, naspram čega je sve što se piše obična priča?!

Ima li stvaraoca koji ne misli da ono što je izrazio može samo on osjećati?!

Ali, pravo pjesništvo je ono staro, tu oštrina topi čaroliju ljubavi, i sve blista pred nastupajućom moći, pred sjajem i zadubljenjima plodonosnih osamljivanja.

Jer pjesma je davni vitez samotnosti u oklopu ljubavi i gorki uzdah iza samostanskih vrata nedorečenosti.

Ali, to bi bio skupocjen ukras za ovo današnje. Nemoćnici da nose čast za pojasom? - još ih treba pridržavati.

Zima je u njihovim srcima, ne vjerujem tim olujama i hladnoj odori izdvojenosti što polaže kristalne suze na glatki čelik sujete.

Slavoljublje, to je žuđena kruna na pjesničkoj glavi, umjesto da oni kao kruna stvaranja rastope svoj žar kao zlato.

U sparušeno cvijeće se uplete vještog dodvoravanja i lukavstva; možda poneka ruža slučaja, i gle, vijenac slavoljublja.

Ogrtač častoljublja poznaju besramnici, oni izlaze goli iz pjene promašaja.

A more je vjerna kopija slave, u dubini mračno i neizvjesno, a na površini neumorno i blještavo.

Htjeli bi pomjeriti oblake drhtajem vrbina lista, na to se prisiljava i gladijator u arenama moćnika, a slabost povijanja ne gleda stranu s koje dolazi pljesak.

Prava je upućenost darovana, i samo to razlikuje istinsku patnju od truhle namještenosti.

To je pero onoga koji ne žuri s osudom, ono što je drugima zabluda, njemu je smiješno.

To je pero onoga koji ne govori o smislu, ono što je drugima istina, njemu je bezazleno.

Ovo doba, jer je i samo tamno, veliča one mračne što pišu o ništavilu i životnom besmislu.

Današnji čovjek htio je prepoznati dio sebe u šumama i savanama, dio što otkinut bludi stepama sa strahom čekajući usamljenog vuka.

Naivna zamjena za željno iščekivanu neovisnost, bolesna slika mašte utire dublji put i duh isplaženog jezika puzi.

Istina je, isuviše surovosti krije neispunjena tama želje, duh je zaista postao vukom, to vide i razroke oči, i samo budalama trebaju knjige o stepskim vukovima.

Umorne i iznemogle glave smjerno pognute pred pisanijama bolesnika, nikada njihovo patvoreno usijanje neće obuhvatiti vatru Istoka.

Promašenost na prljavim pločnicima i ulicama, grupna ljubav iznemoglosti čopora.

I takvi bi htjeli da ih slušamo kada govore o razlaganju volje i svjetlostima obasjanoj litici Himalaje.

Zlatne kočije tajanstvene prošlosti na blatnjavim stazama velikih gradova, i natruhle krčme privrženika opsjene što se njišu na staklenim nogama.

A htjeli bi magloviti eter slatke opojnosti zapečatiti dahom Indije, i još uz to da ih slušamo kada govore o sudbinama velikih isposnika i učitelja.

Nigdje slavujeve pjesme u njihovoj ljubavnoj krleci, samo jecaji i klepet krila iza rešetaka.

Ti slobodni duhovi zanjihali su vješala mudrosti iznad vinskog krčaga; klatno ishlapjele misli vuče naniže.

Suviše su upadljivi u svojoj nenametljivosti; znači, nemaju nimalo ludosti.

Protiv rata, a ljubav spram svega – neskromno i smiješno.

Jer rat sa samim sobom je stup svijeta, a nevezanost jedina gradnja tog nosača.

I zar Budha nije učio da ni pod isto drvo ne treba sjesti dva puta, jer može se nešto osjetiti...

Zbunjene duše hrle u naručje velikih učitelja, promašena i propala mladost umire pozdravljena svetim riječima.

Još se nije shvatilo, ni u najvećem stvaranju nema slobode.

Jer nadarenog je uvijek gušila bujica neizrečenih misli i teških slika, on je morao poroditi njihovu bit, kao što rijeka poslije obilne kiše preplavi polja i neumitno skrene svoj tok.

Umjetnost je nasilje osjećaja nametnuto kristalnom razumu; ona je srna u cvijeću uma nemilosrdno gonjena despotom mašte.

Sve što postoji neponovljivo je, mi nemamo nikakvo znanje o vjerodostojnosti pa i najmanjeg doživljaja; u nemoći samo vjerujemo osjetima. I kako bi čovjek mogao bilo šta stvoriti?

Na dlanu stvaranja plegla je moć naslućivanja; a sumnja izvjesnosti ne poznaje krug jadoće i samo to stvara privid slobode stvaraju.

Oni koji zaista rade pronalaze sebe tamo gdje se ne zna ništa, znalački prsti ukrašeni su prstenom Jedinstva koji gasi srce jednostavnog oponašanja.

Muzikom koja priča Smisao uho osluškuje igre u svemiru.

Muzika se nekad otkrivala srcu krvlju stištanosti, bol protoka prebivala je tugom žice iščekivanja.

Riječ je oduvijek bila preslabo tijelo za grob skrhanog srca, ono je zvucima pjevalo vjernu obmanu nade.

Oduvijek je osveta snivala svoja zadubljena i nož prezira tonovima nepriznatog, oduvijek je skrito gledalo drsko sebi u lice razobličeno harfom rastakanja.

Krik izmoždenosti u izgubljenom srcu, oživljavanje predstava najdaljeg mita u sjeni kipova ljudske poniženosti.

S pozornice odjekuju umilni glasovi svima koji bi rado pobjegli od sebe, slugama idola se nude najljepši snovi i košmarne vizije.

Djevojčicama u sazrijevanju pričinjaju se "muškarci", grupno praznovjerje oko totemskog stupa osrednosti, i gusto talasanje stada.

Pronicljivo oko vidi žalost nad žalošću, naivna širina gleda očima dopuštenog kulta, postojani ratnik uzvraća dostojanstvenim pogledom.

Povjerovalo se čak da je stvaranje vjerenički prsten samoponištenja, rubin oivičen sjajnim zlatom, stavljen na ljupku ruku smrti.

Ta ruka očarava igrom prekoračenja, ali ispod crne rukavice ne vidjeh prst sudbine.

Ubijaju se samo kukavice – govori glupost nerazumnih.

Ne, oni su hrabri – šapuće neznanje plemenitih.

To su samo bolesni ljudi – zamišlja uobrazilja površnih.

Ali je samoponištenje više od svega toga, ono djelom prezire kukavičluk, svjedočenjem nadržasta hrabrost, i idejom primorava ludost.

Ono je prepuna kočija izvjesnosti u nemilosrdnim dizginima razjarene volje, zaprega što smrću vozača hita dalje upravljana plemenitom rukom zvijezde vodilje.

I nikada neće biti razgovijetno; sjeti se smrti.

Često ubije širina rastvorene misli, kako stići na oba kraja, a ima mrtvaca koji šetaju zajedno s onima koji su ih ubili.

Neki se ubijaju iz želje da njihov primjer bude trajni pečat na srcima drugih, hoće otići neuprljani zlom na ionako nesretnoj zemlji.

Oni bi da se vrate zvijezdama, majci zemlji koja ih je rodila, ali ta majka nije dovoljno nesebična.

Koja bi majka primila samo kosti svog djeteta kad se ono umorno vraća u njen zagrljaj?!

Lete visinama uzvišene pogođenosti, "nadjudske" patnje sunovraćuju tugu u blagi zagrljaj jednobojnog a ukislog potvrđivanja.

Htjeli bi zbunjeno gledati ljepote života, ali požudno oko odaje bisernu sliku na obamrlom vratu.

Svuda su primjetni, baš zato je sve što postoji za njih ogledalo vlastite neobičnosti, čemu govor da život nema smisla ako se nema snage nositi besmisao.

Čvrsto vjeruju u svoju životnu misiju; istina je za njih poraz, tako da bi igrali veliku ulogu na stazi uzaludnosti.

Takvi imaju uzor u ponekom pjesniku, kroz čitav život za njima tapka bezrazložno kajanje prašeci okolo polenov prah romantizma.

Svoju patnju pokazuju svim zemaljskim smrtnicima. Šepureći se njome, okreću je na sve strane i kao na vašaru prodaju svoju taštinu za malo suosjećanja.

Pomračili su život i sjede skrštenih ruku na samim oblacima, njihov osmijeh na sitne zemaljske radosti je patvoren, i razbuktavanje pepela vatrom samorazdiranja.

Njihove pjesme su govor za umornu dušu visine, a ne poznaju dobro ni Sizifov posao. Kotrljaju kamenje nadalje.

Kada se potone duboko u more zrele samotnosti, preza se pred tajnom lukave školjke, bježi se vješto od varljive unutarjosti.

I gleda se pažljivo bezazlena sluz, jer je pružena ruka isuviše često klizava, naročito ljudska.

Nemirno srce je nesretno u braku s osjetljivom dušom, zato se čuvaj gorde tuge, povrijeđen hvata kliještima i ne ispušta onoga koji je susretljiv.

Uostalom, ko zna..... Možda nema onoga koji je želio sebi zlo, a da nije ljubio i tuđu propast.

Bezvrijedno je igranje ovim svijetom ako se u glavi okreće od njegove čarolije, jer sami svijet se kreće i savladava u samospoznatoj duši.

Neki poništavaju sebe tiho raskrivajući svoju bit i odlaze pritisnuti zrelinom tuge; ponoć rasvijetljenog stanja ide praznini, prezrela jabuka otkida svoj plod. Bezbolno.

Biće tišine ide postojećem smislu da se smiri s one strane zida iluzornosti, umirena volja žudi nestajanje pojedinačnog tijela.

Prodorno oko raskrililo je sumaglice i koprene nepoznatog, posljednji drhtaj plamene svijeće lagano titra spreman za nadolazeću svjetlost.

Na razboju života patnja tka sjaj i šare mudrosti, zaboravljene niti prepliću čvrstinu ludosti.

Sklonjeni u varljivu sjenku života, u dobroti pronašli razloge utrnuća.

Bitak rasipa sebe šapatom morske pjene, tuga noći pohodi hridi zaborava.

To se duša ljubavi rascvjetala među ljiljanima vjere, to je makov cvijet zaborava iznikao u dalekoj sjeti vremena.

Umjesto rose, njihovo sunce dočekuje suze dobrih kako bi oplakali ovu zemlju. Čuj titranje strune sveopće vezanosti.

O, koliko je puta njihova lira zadrhtala tanahnim žicama preporoda, koliko su puta svečana zvona vječnosti dozivala mir i zelenu travu smirujuće zemlje?!

Umirao je orao, i umirivao je pticu neovisnosti na zvoniku njihova hrama, zasađivale su i njegovale ruke dječijeg sna ruže i ružičnjake u baščama njihova smiraja.

I bludjela su nemirna djeca maglama sna, podizani su orošeni pupoljci iz prašine neznanja.

Jer čitav je život samo magla koja sanja između prašine i sunca.

Misli i želje djetinjske su magla, nemirno igraju u blatu varljivosti čisteći se ludilom sreće, java Tvorca oduzima čvrsti privid tamnice tijela, i nošeno Njegovom javom u blistavu maglu se vraća.

Nijedna zvijezda pala nije u zaboravu svome želeći da naruši mir i sklad tihog neba.

Jer, da nije našla dugo traženi mir Zakonom neba, zar bi njen trag svijetlio?

Čempres koji se plaši života Grom udara nenadano, ali cijelo nebo plače prije njegova dolaska, možda je i najveći grom nježan.

Površni san se lahko otkriva, ne može se skriti olujno nebo, i najmanji pljusak spere lažni sjaj najljepšem lišću.

Nije neopažen onaj koji gura rascvjetale grane u bezdanu provaliju, žile u korijenu čvrsto isprepletene stoje, čuva ih teška ruka zemlje.

Sunce gleda s ljubavlju buđenje pa i samu ludost, ali usamljenu jelu na isturenoj litici čini žarkom vatrom.

Jer, sunce požudno upija zalazeću tugu i horizonte morske pjene, sunce koje nestaje smiješeći se jer zna da će negdje drugo sjati.

Došao si da tražiš, poslušaj pjesmu noći, ovo su riječi teške sudbine, glas pustinje u plamenom srcu gdje je i sami pijesak vreo.

Saslušaj pjesmu o poništenju sebe, suludu pjesmu što je pjeva istražen i smisao srca, što je pjeva odviše duboko osjećana tajna nesaznatljivosti.

Poništiti sebe zbog onog što je izmaklo, ali život je sav u težnji izostavljanja, vrijedi li robovati varkama sjećanja?

Ludilo se mora poštovati bez sjete, šta vrijedi sudbina koja se izabere kao štaka a izdaje kao dar, ne postoji onaj koji nije platio danak izdvojenosti.

Moć čiste misli velika je, zašto otići iz života zbog nemoći? Ali nemaš poređenje za dubinu velike misli, i to je sputavajuća nemoć.

Teško je suočenje sa samim sobom, pogled je izbitren uzaludnim žudnjama. Jer pijesak, iako užaren, još ne govori, a plavetnilo nebesko nijemi je svjedok.

I tad..... Izranjaju odnekud teške sjene prošlosti i ružičnjaci okupani mjesečinom iz davne nedorečenosti vremena.

Čarolija jedine noći i velika svetkovina ljubavi na bezimеном олтару osvete, opojnost što omamljujući steže otkinuti tren neuzvraćenosti, poluotvorene usne nude krv sadašnjosti.

A čitava prošlost bezvremena je slika boja i mirisa, niko ne zna koliko je toga zaista bilo tvoje, a propuštena mogućnost zavodi uvećanom slikom sreće.

A da se ostvarilo, ne bi bilo tvoje; ovako muči jer ne postoji.

Sami Smisao progna, i dopušta putovanje i žar putovanja, a besmisao je samo smisao koji je već odmakao, ko bi ga pratio?

I šta je besmisao do promašena meta, ali snaga nije kornjačin oklop, niti je napetost tetiva na slomljenom luku.

Nema gorčeg sjećanja od slike praznog osmijeha u času posljednjeg viđenja, gorko je sve što je mračno, gorko je srce što je ostalo neispunjeno.

Šta razum može reći o dubinama prezirane želje provlačeći je uzaludno kroz mrežu razloga?

Jer, razum je odviše poslušan svemu nerazumnom, jedna želja odlazi i poslušno ustupa mjesto drugoj.

I razum se raduje lahkomo prividu, i hoće da na gozbeni sto trpljenja baci mrvicu sreće; tada napravi zbrku i bučkuriš najboljim jelima, a to povećava nemir.

Pred nesagledivim preponama dah zastaje ne uviđajući neshvatljivi krug, kako more nije sve u površini, pobuda ne može plutati.

A baš u tome je sva veličina želje i muka neispunjenja.

Zar pored dubokog bunara vrijedi staviti prazno vedro za međusobno presipanje, a to je jedina slika užarene volje koju gasi obilje života.

Teško je izdržati nerazumijevanje. Ali ko je koga razumio, a da nije zaželio biti plaćen bar zahvalnošću. Čovjek je dužan jedino stvaralačkoj Istini.

Na pustinjским sagovima prepuno je tajanstvenih oaza, zlatni miomiris se prelijevaju iz velikih čaša.

Život pustinjske bašče je zabluda samo zato što je darežljivi Peharnik nevidljiv a pijana krčma zaboravljena.

I zato oko neznanja vidi samo pustinju samotnog srca u nepreglednom životu pješćanih dina.

Oko zamućeno pokvarenošću svijeta s podozrenjem promatra pjenušavo vino s izvora Istine.

A ono što je pogledu nejasno, a srcu nerazumljivo mora biti zabluda.

Nejasnoća i podozrenje su stupovi svijeta, kao što oko izokrene sliku koju prima, tako i oni izokrenuto svjedoče istinu.

To su konopci preko kojih se tjera snažan duh da pređe na obalu spasa.

To je luđak u čijoj blizini vrije izvor života, i kada srebrenaste kapi orose srce, dopušteno je biti i sladokusac.

Jer pustinja je poput saznavaoaca, ona ima svoj dug.

I suviše je opasno sebeljublje, mudrac je sav obmotan nijansama ludosti.

A strijela zavisti stalno ih vreba, strpljivo napinjana lukom sujete, to oružje hoće kockanje snagom prepuna srca.

Postelja ludosti najpogodnija je za veliki san mudraca, luđaku se prašta. Kako bi inače mudracu bilo oprošteno?

Ludilo je teško oblikovati osrednjošću, mnogo toga ostaje nerazumljivo, skriveno u sjajnim lotosima imaginacije, vjerno natmureno i stalno usmjereno.

Zato je mudrost buzdohanom ludosti rušila kipove i slike, oduvijek je samo luđak hrabro pomicao pozlaćenu zavjesu idolopoklonstva.

I oduvijek je plaštem ludosti zaogrnut nosilac onog najvećeg, i to su bili mač i štit naspram drugih odličja i odlikovanja.

Jer, uzvišenoj ludosti mudrost je sredstvo, a velikoj mudrosti ludilo najveća zaštita.

U prostorima i bespućima duše kosmos je praška koju osvjetljava sjaj udahnute veličine.

U tom svjetom mjestu ratuju bezbrojni ratnici i kolone nižega utapajući se u vrući dah praoblikovane ilovače.

Starac naglo zašuti, strogo pogledavši čovjeka pored sebe. Suočenje s najdaljim i briga za značaj vlastite riječi koju hladan pogled skriva, bijaše to njegova prva pjesma ludosti. Pjesma neumitna i kobna, što blago dodiruje strune srca.

Probuđeni reče:

Ljubav prepunog srca je jecanje ludošću, ona je let duha koji obara sjenu u zagrljaj smrti i polaže mirisne pupoljke vjernosti na njene ruke.

Ljubav je najveći odraz i skok u svijet snova, a smrt je kraj svakog sna, ona je čista java.

I koja god je duša voljela, ona je sjedinjavala smrt i voljeno biće u ustreptalom srcu. Jer smrt je neosjetljiv rušilac snova i ona mora biti u blizini potpune ljubavi.

Smrt je postojano sukno na stvaralačkom razboju nepogrešivog Tkalca ili prazna riječ što svodi život na besmisao slučaja.

Starac reče:

Koprene varljivosti izdaju se okom za viđenje cjeline, duša ne otkriva lahko svoje daleko sjećanje i strah je trena kada bude istinski gledala.

A ko se nije plašio samoga sebe u susretu sa zaboravljenom istinom?

Most što nadsvođuje rijeku života smiješeci se, ipak kamenit i nepomičnog pogleda, s tvrdoćom u pojavi i prelaženjem u osnovi, vjerna je slika smrti.

Kob ljudskog srca hoće saznati manje pojavno, nepoznata duša bludi u magli stvaranja.

I ona traži sebe sljepilom osjetila, smrt mora biti nepoznata i neviđena.

Jer nejasno je isuviše sve ono što čovjeka prati cijeli život, a otkriva mu se samo jednom.

Smrt je život koji sažima i preispituje sebe u trenu, iskorak iz tamne zagonetke i neizvjesnosti većoj Javi.

Uvijek je određena makar njen svijetleći fenjer držao budni čuvar Pakla.

Život sâm je ravnodušan spram mijena i oblika, ravnodušan gleda plovidbu nemirnim morem.

Ali, riječ života uzdrma vlastito prijestolje jedinom ljudskom suzom, to je dug ludila bola i duše koja zna postojano jedino žar lutanja.

Oni koji život vrednuju ostvarenjem vlastite sreće često govore da je smrt pravda za sve.

Pravda je čekić i nakovanj kojim se otkiva zlato Tvorca.

Strašni orkan brbljivoj pokvarenosti, moć oblikovana dahom istinitosti, mač izazova sjajnoj dvoličnosti.

Pravda je ono što i najsitniju namjeru izvlači iz ugla duše i uspravlja njenu misao.

Zar je smrt toliko moćna?!

Smrt je zaista surovi odziv, ali ko je olahko čitao riječi dirljive samooptužbe, izuzetaka nema, svaki čovjek je isuviše važan.

Sve rođeno mora okusiti smrt, istrošena odjeća zemljanog dijela zemlji se vraća, a isuviše gorko se ispija lijek koji sve mijenja, rijetko kada je rado izabran.

Mrtvačeve blijede ruke prazne, ništa ne nosimo s ovog svijeta, čudno, jer za života smo htjeli tako mnogo.

Postojano tijelo djela postaje jedini vjerni pratilac, sve nas je drugo ostavilo, pa i smrt sama. Okusili smo je i otišli dalje.

Davni ratnik se radovao istinskoj smrti i polagao cvijeće punine života na grobove palih, veliki znak nije ostavljao mjesto žalosti, niti je zaborav potapao vrelinu sadašnjosti.

U srcima živih smrt nije radala slabost, mrtvačeva sjenka pokrivala je zvijezde snagom potvrđujuće moći.

Tek, odlazak nije vodio tugu prošlosti, već je slavio svjetlo budućnosti.

A, danas..... Nevješte ruke polažu sparušeni vijenac straha, uvehlo cvijeće i prijetvorno ozbiljna lica, naivne riječi da je umrli bio dobar..

Umrli je dobar, ali samo zato što nema moći više činiti zlo, ili je naprosto smrt toliko grozna da su svi koje uzima sebi dobri.....

Današnji čovjek bi htio izbjeći sve nesreće, ali taj rajski uživatelj samo je putnik koji osvijetljen munjom zakorači a zatim stane osluškivati umiruću noć.

Maska smjernosti ponekad krije i čistu radost. Malo ko se sahranio zajedno s umrlim, a mnogi je bacio pogled na utihnuli grob prvi i posljednji put.

Samo jecaji lutnje Savršenstva mogu se čuti na grobu potpunog čovjeka.

Njegov žar koji je postajao veći ispraća vlastito tijelo slaveći Onoga Koji je iznad zemaljskog praha i pepela.

Vidao sam često čežnjive ruke života, ukočene i zbunjene, zaogrnutе velikim plaštom smrti. Ali, koja ruka nije plašljivo drhtala dok je skidala veo s Lica koje će kasnije ljubiti svom radošću?

I koji je zatočenik plašljiva srca čekao posljednje jutro, a da nije napustio svoj zatvor radostan, hvaleći slobodu koju nikada vidio nije?

Na pragu rodnog kraja umorni putnik ostavlja bol truda, a osviće tih i umoran da pozdravi sunčev izlazak potpuno budan.

Nijedna tajna bačena u neizvjesnost i žal pjene nije vječno plutala, a da je valovi morski nisu vodili obali da porodi istinu.

Zar će onda čovjek kao velika tajna ostati bez djeteta vlastitog Smisla?

I koji je orao uzletio k nebu sretan i uzvinut nemirnom željom, a da nije promatrao zemlju s dalekim prezirom u svijetlom oku?

Smrt je princ u šumama isposništva koji čovjeka obmotava svilenim ogrtačem neprozirnosti, skidajući mu blago veličajnu krunu namjesništva.

Smrt je dovrhnuta suza Tvorca koja rastvara najdraži oblik, plamteća zvijezda sudbine velikoj duši što svečano kuca na vrata nepoznatog.

Žuborni dani i besane noći, mjesečeve mijene i nemirni pokreti samo su znak samospoznatoj duši, varljiva opsjena onome kome je dato znanja o smrti.

A potpuno nepokolebljivo je samo ono srce koje je raskrilo tajnu smrti.

Mnogi brižljivo čuvaju svoj pepeo. Ali, pravi spomenik je nadgrobno slovo što ga ispisuje krvlju neuništiva svjetiljka, njena luč nije zemaljska.

Smrt je tek povjetarac pod kojim taj plamen drhti i titra, pa i kada bojažljivo treperi, posuda postaje veća i blista novim sjajem.

Onaj koji strašljivo kleči pred crnim prijestoljem smrti, povijen i pritisnut stupovima straha, samo je slijepac koga plaši noćna mora bolesnika.

Razum Evropljanina izgubio je kristalnu kuglu samospoznaje, utihnulo je veliko svjetlo Logosa i razum je još samo raznobojna pijaca.

Tu se kupuju i prodaju sve igračke i učenja sposobna da odvrte pogled od istinske misli, sva znamenja moćna da tvore učmalu maglu nepomičnosti.

Bezvoljna dúga slučaja, i sumorna utrka želja, izgubio se smisao vremena, nestale su vrijedne niti strpljenja, šta okuplja uspavane moći duše?

Snaga bola poučava zagoneci – reče Probuđeni – a bol ne zna za dar odgonetanja, osim kad se zapita o samom sebi, tada je plemenit i gleda hladnim očima.

Pustinjak odvrati:

Oluje i vjetrovi što pustoše zemlju i plodnost velikog usjeva samo su buduće sjeme oplemenjenja, ništavilo potječe od čovjeka jer zemlja ne upoznaje muke poraza.

Neostvareno radosno luta, bezbrižno je i vjerno životu koji stalno umnožava vlastite sjenke.

Mlinar savršeno puni žrvanj cjelovitosti, točak Postojanja neumitno radi.

Ono najbolje u nama mačem raskriva prozirni veo ljepote, kažnjava sebe uzaludnošću, liječi svoju upitnost suzama.

I jedino suze gorčine grade kristalni dvorac opsjenama nadolazeće sreće i zasađuju sjeme iz koga niču cvjetni pupoljci radosti.

Tako su sreća i nesreća obgrljeni zlatni listovi na medalji Jedinstva, koju smjerno zanosi i umiruje Časovnik života.

Doseg patnje neizmjeran je i tragovi nesreće pokazuju se nitima istine, slomljeno srce ostavlja vijenac života da bude spomen i znak radoznalim bićima što ih donosi plima vremena.

Jer, pamti dobro, neodređenost sreće lahko upravlja vihorom trajanja, nenadano velikog trena nikada ne

umiruje, i promjenljivost svijeta poigrava se i skreće zaprege zadovoljstva.

A makaze nesreće lahko kidaju zlatnu vrpcu površnosti i predaju je zauvijek rukama zaborava.

Poput grimiznog ljiljana tiho izniklog na ruševini stare katedrale, takav je cvijet bola u srcu izmučenog tijela.

I ukoliko tuga zapečati svojom većom namjerom vrč saznanja, šta je onda žalost do prerušeni stid neznanja.

Oštrina bola što nas dodiruje samo je zraka sunca što miluje srnu, usnulu i poleglu u nanosima cvijeća, opominjući je da ne zaspi u hladu skrovite sreće.

Snagom tuge duša slama lûk radosti, tobolac uzavrelih osjećanja rasipa strijele davnih sjećanja, prečesto je u nesreći i hrabro srce uzaludni ratnik.

A nijedan ratnik poslije zaludne bitke nije sanjao, a da njegov san nije okrunio lovorov vijenac i nedorečena pobjeda iza tamnih planina.

Svaka je nesreća samo uzvišeni san porođen bolom neostvarenosti.

Jer šta je nesreća do oduzeta ili neispunjena sreća?

Da bi otvorenih očiju gledali srž najdubljeg jastva, Vladalac ribari u moru naše ludosti i nježno razbija školjke zablude, svaka suza krije po jedan biser.

Uspravljeni smo i tihi pred licem neizvjesnosti, sjenka ponoće leti iznad prepone nedostatka, kratak je svaki let koji okružuju mnoge zapreke.

Svijet je sagradila ljepota izvjesnosti, duša je postala divno stanište svjetova, na kraju svi svjetovi će ponovno biti Jedno.

NOĆ MRTVIH

Jasnost svih stvari govori riječima tuge, i u nama uvijek trepere suze, te iskre nevidljive sjete što orošavaju polja i čekaju sunce da se digne k nebu.

Probudeni reče:

Pokušavao sam i ja vaditi školjke iz najdubljeg mora samoće, i mislio sam da život hoće iza tvrdog oklopa pokazati bisernu nisku stvaralačkih utonuća u bezmjerne.

Ali, duša ne trpi narušavanje sklada, baš zato je sve drugo upropaštava, ko poznaje ishodište zna da veliki mir razumije sebe.

Svaki je mir ovladavanje poretka stvari snagom savladanog osjećaja, mir je čarobnica kojom Kazivatelj daruje najdraže tajne.

Mir je klatno koje Časovničar brižno glača i nagrađuje ujednačenošću vjernih otkucaja, postojano klatno koje je podložno jedinoj Ruci, moćnoj da zaustavi tok vremena.

Pustinjak odvrati:

Povrijeđeni i ožalošćeni bježe od nemirnih vjetrova, jer dobro poznaju bol povijanja i teret preosjetljivosti.

Za onoga koji je spoznao nužnost samoće mirisni pehar velike nježnosti samo je ris što se mukama zatočeništva prurušava u pitomu mačku.

A dar nesebičnosti i ludilo vraćanja maglama zaštite, nije li to šapat brižnog srca što osluškuje umiruću misao?

I taj je strah osnova i odgonetač bolne iskrenosti kojom usamljenik samo krije sebe, jer misao može umirati, ali srce ne želi vraćanje iz daleke odsutnosti.

Njihovo sjećanje nikada ne upoznaje bljedilo vremena, paučinstva širina obuhvata sve što u nju padne a pak proždire svoj plijen.

Poslušaj zato i moju pjesmu, ovo je glas noći, ovo su riječi kobi, on odzvanja i mrtvi ga moraju čuti.

Ko kormilari na strašnim morima, valovi mu donose riječi zloradosti, one dolaze iz matičnih luka vjerno prateći i ranjavajući; putniku samoće se ne prašta hrabrost neovisnosti.

Uprljanim prstima se prebira žice truhle harfe, trenuci svakodnevnog obilaze i sikuću, poput zmija otrovnica, samoća i male stvari pravi velikim.

Istinoljubivi pogled ne podnosi šarenilo pozornice i prenemaganje vještih glumaca, samosavladavanje gleda orlom daljine, samoća čini sve stvari jasnijim.

Taština mnogih izokrenuto čuti vlastitu nemoć, nepodnošljiva je pomisao o nedokučivosti, a ukrašeno zrcalo ponekad se razbija samo zato što isuviše vjerno odražava.

U postojanoj samoći tuga je pogazila ružu nepovrata, ispružene ruke uzaludno čekaju voljene prste neprebolnosti.

A, zvjezdana vodilja sjete uvjerava u nestvarno rješenje bezdana samo zato što je i tamo dovoljno duboko.

Na bijelom konju vitez sklada pjeva žal davnih dana, žalosna pjesma je sumrak na pješčanoj obali, njegovo koplje probija naviku slabog srca.

Prave čežnje su duboko ispod pustinskog pijeska, česta je zato i bolna obmana osjetljivog srca, u samoći sve izgleda izvodljivo.

Pogledaj govor mirnih i sklopljenih ruku. One se u samoći igraju ludilom, olahko se pokrenu razapinjući jedra na barci smrti.

Poželi se čuti tuđa riječ i slast željenih usana, usamljenik je umoran preprodavač kada propada, kupio bi čak i lažne vrijednosti.

Staze života brojne su koliko i zrake sunca, rijetki su planinari crvenih staza što su doprli do modrog jezera preobilnosti.

Bistra voda ne poznaje pomućenost nada i mijene kratkotrajnosti.

Potrebno je udjeljivati dugo traženo, siromaštvo je naselilo sumorne gradove, s darežljive ruke otpada zlatna sreća, smiješi se nježno ludost.

Radoznalu pakost sasijeca u korijenu jedino mač samotnosti, postojani se ne obazire na žubor zavisti i riječi prezira, bolje je pobjeći od prljave rijeke no skretati njezin tok.

Ko povede srce svoje stazom osamljenosti, ono počinje samo da mu govori, njegov topli glas odzvanja u tišini.

A srce nikada ne može prevariti, njegov odjek je jasan i nesebičan poput sjaja Sunca.

Onog ko nađe ono što je drugima skriveno prestaju slušati; onima koji za istinu uzimaju samo ono što zastire duh sama zavjesa je baš najveća vrijednost. Kako onda mogu ugledati mudrost?

Starac zašuti, mirno i sabrano je gledao vatru ispred sebe, bila je to njegova druga pjesma ludosti. Dugo je gledao vatru, isuviše dugo je sagarao njen plamen produžene noći, suviše dugo je plamtio njenim žarom.

On ponovno stade govoriti:

Ima ih što usamljuju da okaju svoju prošlost. Prebivajući u tišini s nadom da će kazniti sebe, priželjkuju krvavi nož samookrenutosti, njihovo oko često vidi tuđu grešku.

Lađa njihove ljubavi, nekada ponosna i razvijenih jedara, zapletena je u mrežu okrutnosti, na površini njihove gorčine pluta osvetoljubivost.

Uspravljene namisli i nesigurnog pogleda klize dušom u vatru sjećanja.

Jaz između njihove namisli i djela nepremostiv je; zato i jesu raspoloženi dušebrižnički.

Pažljivi slušaoci žalosnog romorenja što imaju osjetljivo uho za glas savjesti; neko naprosto mora biti uvjeren da je upropastio tuđi život, i kajanjem se može sebi laskati.

Ima ih što se osamljuju mudrošću; utihnuli mir srca gasi vatru stvarnosti; težak je i nedostupan plamen njihove hrabrosti.

Imaju hrabrost da ostanu sami sa svojim mislima, rijetka osobina u košnici ljepljivih slika; matica je rjeđa pčela, jer ona donosi plod.

Hodočaste grobnicu vlastitih sjećanja; teško je predati zemlji pa i najmanju stvar kad nema žaljenja kao posrednika; umorna glava se podiže.

Sagaraju vješto svoje želje, ali pritom bježe od urne suosjećanja; zašto slušati tužaljku i naricanje poklonika želje?

Dive se možda svojim snovima; u samoću idu odabrani; ona mora nositi zdjelu skromnosti.

Ipak, ne unizuj svoje snove predavanjem u radoznale ruke; danas sve što pati hoće patnju još i podijeliti.

Kultura koja gradi piramidu sreće ličnim zadovoljstvom mora uzrokovati patnju mnogih.

Mnogi tu patnju skrivaju; postoji i stid neskromnosti; ali neki je pokazuju i žele biti sjaj tog hrama zadovoljstva.

Zato pjesnici i slikari smatraju sebe faraonima svake nestabilne zgrade.

Svaki od njih prvo je sanjao Dolinu kraljeva; nije uzalud odoljela zubu vremena; ali sjajni sarkofag krije varku.

Jer, pjesnik najprije biva balzamiran i beživotan, a tek kasnije vadi utrobu i gnoj vlastite nutrine.

Mudrac sve to prozire, u svom srcu on nosi ono čega se plašimo u svom neznanju i ono čemu se radujemo u svojoj ludosti.

Samotno budno oko smjelo gleda; ravnica mogućnosti je nepregledna; na njen dlan položena je najdalja zvi jezda svemira.

Takvi ćute mir u Jednom, jer svaki drugi mir nije ništa drugo do ljubav prema sebi kad smo sami i preoprezan korak kad smo s ljudima.

Žar samotnosti je Ljubav – reče Probudeni – bez nje bi samoća rasipala pepeo života.

Ako je ljubav nepodijeljena, ona mora biti pokopana; ko zna je li to kome pošlo za rukom; a pogrešno usmjerenost postaje uzaludna.

Pustinjak je sabrano gledao treperave zvijezde i mirnu dolinu; bila je dio njega; nosila je srce širine njegova iskušenja; njegov prodoran pogled gledao je postojano, lutao je tamnom noći i polahko se vraćao srcu.

On reče:

Čuvaj se svega nepodijeljenog; moć neiskazanog osjećaja velika je i poput raka ide unazad u žubornoj rijeci duše; osjećaj preza pred otporom i hoće da je stalno uznošen; i najmanje gibanje upropaštava ukoliko je samo tvoje.

Kad bi osjećaj preticao želju za uzvraćanjem, nijedna ljubav ne bi ispunila sebe; zašto bi neispunjena ljubav bila prokletstvo zaostajanja?

Beskrajnu tišinu sklada često je narušio prasak saznanja da je onaj događaj iz Vrta zaborav dopuštenog.

Nenadani prolaznik željan samilosti zaustavi već zanjihana vješala; okajani slučaj postaje dragulj optočen ljubavnim sjenkama..... Ljubav!?

Smisao šeta vedro zagrljen da pokaže svoju vanjštinu; ona ne smije biti gruba ljuska; jer, unutarnjost je poput punog badema..... Ljubav!?

Gvožđe navike vješto presijava tople ruke; one se prepliću u maglama jutarnjim..... Ljubav!?

Veliko sanjarenje odražava sunčevo rumenilo u nesi-gurnom oku; uzdrhtale usne traže nešto više od praznog odjeka lažne riječi..... Ljubav!?

Prividna žalost lažno osjećajnih šapuće omamljeno tihe riječi ispod guste krošnje jablanova; požuda titra ispod razvratne maske susretljivosti..... Ljubav!?

Noć sjete preplavljuje velike gradove; čestiti sanjaju odoru vječnosti; a pjesnici krenuli i na velike ribe udi-com suosjećanja..... Ljubav!?

Pohotljivci pokušavaju na sve strane; zemlja je zasićena od truhlog zadaha prenemaganja; a osamljeni napustili bojno polje uzaludne strasti..... Ljubav!?

Na pješčanim obalama slutnje morska pjena donosi beskrajne poraze i ko bi se dosjetio bezbrojnih plima i oseka; tek je pogled zastao na plavim sagovima i pučini na horizontima.

Mnoga srca trepere izgubljena u bolu odbačenosti; nada je iskra iz vječnosti i nikada ne umire ma koliko uzdisala na listovima vrbe; ...tužno pjeva ljubljenu pjesmu strepnje na osamljenoj hridi; stalno poučavana zlatnom rukom sunca.

Ruža očekivanja pomalja se blago u vrtu tjeskobe; laticama usana želi dozvati šapat davnih predvečerja i odbjeglih mirisa rijeke.

Ali, topli mir velikih sjenki i zelenkasti odsjaj tišine dio su dalekog sjećanja; šutljivost bola ima i užasne dubine samoprezira a nije svako spreman na opasnost, kao ronilac, da bi izvadio biser duše.

Za premnoge je ostao samo dubinomjer varke prošlosti i snježna magla; i rosa posljednjeg jutra orošena poljupcem zaborava... čujem kako obmanjuje zov roga ljubavnog i crni miris smrti je na krletnoj kruni promašaja.

Radoznanost djetinjeg oka tapka i nailazi na vrata kobil; nailazi na tvrdi kamen nepokornosti; otrovano sjećanje kažnjava i nudi opomenu.

Snažni div osjećaja visoko drži podignut čekić sreće; šta vrijedi zlatni nakovanj ako kujemo ogrlicu promašaja.

Ptice pjevačice raznose nemir iz dalekih dana i htjelo bi se vjerovati da je on sazdan burama i olujama, a očeličen snagom minulih zabluda.

Davno zvono zaljuljano je tajnama očaja u mraku sivog hrama i ono zvoni do bolnog utonuća; šta zna o ljubavi onaj ko se nije izgubio u svom osjećaju?

Pastirska frula vjernosti hoće da ispjeva najbolju pjesmu; nesalomljiv je granitni tron vječno nenađenog; zato tako vjerno poklanjamo i uručujemo svoju veliku nježnost.

Šta zna o ljubavi onaj ko se nije stidio svoje čiste namjere?

Prazna i neplodna gorčina rasipa veliki život; vrijedi li žaljenje za jesenjom stazom nepovrata?

Šta zna o ljubavi onaj ko nije brodio najdaljim morima, nošen olujom samoizgubljenja, radujući se obalskom žalu; nepredvidiva je isuviše svaka plima, ravnoдушna je teška oseka.

Teško je osvijetljivati tamu velike sjete; želim doprijeti u svjetlost zaborava sagorelih želja, najdublju tugu tvorile su biserne suze na dlanu ruke Svemira; i one pokrenuše zemlju ilovastu.

Šta zna o ljubavi onaj ko nije pohodio besane noći, i lio suze u skrutnut mrak a mjesec mu bio jedini svjedok?

Šta zna o ljubavi onaj ko se nije sustegao nad onim što je volio, onaj čije je oko zažareno skidalo odjeću lahornih želja, ali je ipak ostao zaogrnut plaštom časti?

Šta zna o ljubavi onaj ko nije pjevao zvijezdama, onaj ko nije lutao dalekim poljanama samotnosti, a sjećanja ga opijala pa nije zaboravio na samog sebe?

I suviše uzaludnog sjemena bola povijat će nekada klasje dokučenja; teško je nositi i najmanju sumnju, neizvjesnost je uglačana sablja surovosti položena u mehke korice očekivanja.

Šta zna o ljubavi onaj ko nije podignut na neizbježni križ bola; raspet nad provalijama samoće i nemoći sanjao blagi most susretljivosti?

Žuborna igra nemira kuša život; ljubav je najčudesnije sredstvo da se isključe sve misli, to dobro osjećaju sve uspavane ljepotice u betonskim džunglama.

Grubo osjetilo ljubavi prevarilo je samo sebe; pauni se šepure i zadovoljni su ženkama; pokazuju svoju sreću slučajnim prolaznicima.

Ali, upravo zbog toga treba biti nepovjerljiv, sreća se događa i strano joj je ponavljanje; veliki privid stvara veliko ludilo trajanja, zato i najveća sreća ne može vidljiva biti.

Sa suzama gledam današnji brak; o tome sam pitao i pse koji se kote pored moje spilje.

Oni ponešto i znaju; brinu se o svojim mladuncima i dovoljno su plemeniti da ne skrivaju prevaru.

Usamljeno srce drhti; uzdiše isplaženog jezika; upija se žedno maglovito isparenje; obećanja nudi varljivi odbljesak vještačke svjetlosti.

Umjesto da je tvoren puninom Jednoće, današnji brak je kruna ponavljane jedinstvenosti, natucanje površnosti u svečanoj odori osjećajnosti...

Ispod prijetvornog osmijeha zavodnice gomile novca i zlata koji ushićuju toliko da čovjek zaista povjeruje da je voljen.

Umišljeni sladostrasnici proglašavaju sebe oslobođenim od 'predrasuda', ali lanci vezujućih sila prirode pokazuju nam samo pse vezane u dopadljivom obliku.

Kada osjećaj nije uzvišena suza pažljivo sipana iz vrča strpljivosti ...kada želja nije ovjenčana ružama nevino g stida... i tamo gdje nema plemenito oborene ruke ...vidim samo razvrat i obmanu, demonu što likuje, jer njegovo je doba...

Zažareno oko nije se dugo kušalo u vatri iščekivanja; teško je susresti pogled i vidjeti ravnodušne zjenice žene, ona hladno gleda.

U ponorima poniženosti podučava se uznositom besramu blijeda sjenka one koja je nekada ispraćala ratnika, ona koja je nekada vjernošću vraćala ljubavnika.

I danas ...žena plače i vapi za pravim muškarcem, tu je korijen i osnova njenog bunta, jer gađenje često hoće pristojnu masku, a osveta je samo nedostatak i srdžba nadomještanja.

Ono što nije gusto naseljeno i gdje danas ljudi prirodno žive već se zove pustinjom; mravinjak pruža lažnu sigurnost; tu se mnogo vara.

A gdje je laž stup uspjeha, treba i dosta novca; njihova je sreća što onemoćao muškarac ne ispituje mnogo, on hoće samo imati.

Ljudi velikih kultura prebivahu na svježem zraku; mač u ruci i nadahnuće u srcu; a pod znakom sunca.

Istinoljubivi ratnici vjerni datoj riječi; čvrst pogled pravednika koji ne poznaje sumnje niti straha.

A bljedilo ispijenog lica i raščupana kosa neuvjerljivih zanesenjaka, u tome kao muškarca prepoznaje samo kultura u Agoniji.

Ko ne vjeruje ovom govoru neka pogleda razvaline kasnog Rima, i sačuvane su zato što je svaki govor preslab za očitovanje svjedočanstva.

Nježnim usnama smiješi se cvijet čije su sjemenke dveri čistog srca; čista ljubav je prepoznata, ali prečesto otrovana i zaboravljena.

Skriven gustom krošnjom slavuj pjeva najljepšu pjesmu; dug stečene neovisnosti neumitno se plaća.

Ponositi pogled uznosi rado u daleko nebo; ali zlatni prah gorčine posut je na stazi uzaludnosti; ljepota stalno ponavljana jedino krugom misli rađa najveću mržnju.

Šta bi se desilo ako bi čovjek svaku ženu osim svoje promatrao kao sestru ili majku?

..... A i takvi su ljudi nekada živjeli.

Sjajni vitez na bijelom konju, oreol ponosa i časti, a oko ruke vjernošću obmotan ljubičasti šal; ne smatra se uzalud danas da je to samo bajka.....

Najlaskavije riječi govori samo životinja u nama; neodređenost isključuje svako poštovanje.

I iz čijeg oka plamti strast zloba skriveno žmiri i čeka da uskoči ispred nezadovoljene želje.

Uzaludno robovanje svijetu boja i mirisa; snaga prohtjeva zarobljava svojim varljivim kliještima; a koja želja je sa svojim ostvarenjem dala onoliko koliko je obećavala dok je bila u mašti?

Ljubav je oduvijek prosipala krv neuzvraćenosti; ali, samo ljubav prema sebi ostavljala je trajna znamenja i grobove bezobzirnošću posijane.

Piramida nam pjeva svoju strašnu pjesmu; riječima vjekova spomenik ljudske ludosti priča.

Gomila kamena uspravljena stremi k tački neba; kolos želje zaustavlja sebe u mijenama vremena.

Tamo gdje je poricana Svjetlost uvijek je djelo svojom tamom na izokrenut način odražavalo njenu prisutnost.

Faraonovo srce bijaše zastrto prašinom neznanja; taština i oholost taštine iz prašine srca izvajaše hram prašinom kamena.

Morao je ostati u trajnom sjećanju; složena je priča o besmrtnosti; teška je pjesma o balzamiranju tijela.

Propadljivo tijelo sačuvano je da pokaže koliko daleko je Istina od njega okrenula Lice Svoje, koliko je skrila tajnu srca čuvajući šaku zemlje da mu tlačitelji slična lika sjenu vide.

Duša, izgrizena uzaludnom strašću, pričala je dugo lažnom ja; u trakama stoljetnosti nije pepeo feniksa.

On, tvrđava ispružena nad suhim putem posred mora. Izbavitelj u danu nevolje. Slijepac je onaj ko sada

ne vidi vode razdvojene i valovit put istine na ispravljenoj zmiji zlatne mijene.

Svako srce nosi strah i čežnju odziva; piramida nam kazuje gdje stremlji čovjekov najdalji pogled; ona svjedoči Veličinu kojoj je podložna moć obmane.

Jer znak je od Istine; i nisu uzalud najljepše građevine sagradile kulture kamenog srca.

U ružama samoljublja podsjećeni su ljubavni pupoljci; oni ne znaju za tajnu raskrivanja.

Ludilo srca je ljubavni dar čak i onda kad istražuje sebe smrću i smrtnim sjenama.

Ali, ludilo uma je neprobojni štit Istine i ono može opravdati svaku ljubav osim ljubavi naspram samog sebe.

Starac prestade govoriti, bijaše to njegova treća pjesma ludosti.

U ludosti ja je prozirno – nastavi on – ali jedino ljubavlju čovjek gleda.

Ako neprestano šapućeš povjerljive riječi nošen neumitnom plimom, pamti: ljubav treba prihvatiti, ali je nemoj dizati do samog neba; u svakom njenom ispoljenju ima prizemnog i razuzdanog.

Čula obmanjuju razum i u neprestanoj su borbi, osjetilo je uvijek oruđe za ono što je preblizu; a pravi ljubavnik se ravna prema najdaljoj Zvijezdi horizonta.

Ljubomora je opasna i zagonetna; ponekad ogoljelo stablo na proplanku očekivanja ili rastvorena nemoć želje; ali nikada nije istinski spoznata.

I nije uvijek niskost sjeme njene strasti; jer postoji iskra kojom srce osluškuje i kuca, koja žudi da sve stvari budu potčinjene Jednom.

U moru bića skriva se želja osmišljenja; žudnja za uzvraćanjem nije samo dijete sebičnosti; zar onaj ko očekuje i sluti nije ponajprije nesebičan?

Duše su dobro poznavale jedna drugu prije nego su utamničene varkom tijela.

A jednom prepoznato viđenje hoće da stopi dvije polovine koje je razdvajao dar čekanja; žar prožima svako istinsko viđenje.

Sve se upotpuni i izgubi neodmjerena pred nadolaskom većeg sklada; nemir ne potiče iz vode i zemlje; on je plamen iskonskog sjaja; i samo je u Iskonu pečat njegova smisla.

Kosmičko zvono sklada osjetljivo je i poziva nježno u hram jedinstva duše koje se uzaludno traže.

Bezsmjesna duša primila je sve odraze još dok svemir bijaše neoblikovan, kruna namjesništva predata je blago u ruke vremena.

Razbijen bijaše prsten nepomućenog jedinstva; čitav je život u lutanju i traženju zaboravljene jednoće.

U ilovači Ljubav je gledala sebe, jedna Duša voljena je nebrojeno godina, preko toga sjaja Unutarnji je pokazao veličinu svoje svjetlosti i ljubomora je iskra Njegove vatre.

Osjećaj moguće harmonije ne dopušta pomisao da voljeno biće posjeduje neko drugi; daleko sjećanje prijeti silom nametanja; ova tuga je istinita ma kako je pogledali.

Zato je površno pjesničko veličanje ljubavi, pjesnici su ljubav učinili tako nejasnom da je svaka žena povjerovala da ima svoju zvijezdu na nebu.

Uobrazili su da je djevojačka ljepota izvor iz srca života samog; oni su veličajući i pijući taj slatki zanos izgubili prirodnost u čaši vina prijevare.

Mnogi su povodeći se za tim odbacili običnu ljudsku ljubav i počeli maštati o 'uzvišenosti'; a ona je samo nerazumijevanje sa samim sobom ili dobro skrivena ranjivost.

I šta je njihova uzvišenost do gola strast zaogrnutu sitnom maštarijom i umotana u pjesničke zavoje pokvarenosti na koje žena tako često stavlja posljednju ružu.

Igrajući neumorno neprestano podižu prašinu idolopoklonstva; pjesnicima i magovima hrle svi kojima nedostaje sebe; isuviše nevoljnika ostalo je prazne ruke zavladeći prste u njihovu pohlepnu zdjelu.

Ti virtuozi praznog srca i kitnjaste riječi presreću i nude kome stignu svoj jedinstveni stil života.

Stoga, jer je njihov život samo vještina, pa misle da i drugi ljudi trebaju stilove.

Za mene je žena mnogo čistija nego što je zamišlja pjesnik; ljepota je njena bistra i prolazna poput toka modre rijeke.

Ali, pjesnici su tu ljepotu uzdigli na tron vječnosti i tako je unizili.

Jer, kako bi nešto lijepo moglo vječno trajati, a da je pritom stegnuto rukama promjene; poneki misle da bi čulnu ljubav trebalo odbaciti i tako postati savršen.

Savršeno želi sklad i hoće usklađene žice na lutnji događanja; tijelo je dio sklada; kako bi moglo biti suvišno?

Prezir tijela je uvijek eho poremećene vlastitosti; njena neusklađenost vapi, a onda bira plašt odricanja.

Suviše površno gledaju na sva učenja Istoka; prosvjetljenje Zapada zamračuje i sami sjaj sunca; utoliko više je zemlja tamnija.

Mir Zapadnjaka je opijenost željom; kroz njihove vene struji topla krv zemlje; ona teče žilama navike...

Taština lažnog sjaja pruža ruku iskvarenom nagonu; blještavilo i smijeh poganskih bogova posutih zlatnim prahom sreće.

Varke i čarobnjaštva lažnih mijena daju opijumsku svjetlost zaborava; razdrobljene duše idolopoklonstva žurno hitaju grobnicama vlastite utrobe.

Lepršava osjećajnost, stiješnjeni odmjerenim korakom i neusiljenim oprezom traže umjerenost u krleci oponašanja.

Razumno – to smatraju glačanjem sujete u tuđim očima, a mudre izreke kreposnog života slušaju jedino s liječničkih usana, udoban život se osmjehuje s parada i velikih predstava.

Ali, smjernost u ljubavi hoće čast ili prosutu krv, pronicljiv pogled očekivanja i prašinu vremena na uzdrhtalom srcu.

Smiješno je propovijedanje umjerenosti bez velikog cilja; na kraju to je samo osrednjost, ali se naziva drugačije, ne bi li manje uznemirivala.

Svaka želja zaboravlja sebe prividom ostvarenja, snaga zažarene volje ne dopušta joj moć sjećanja.

Želja je uvijek nesigurno brvno iznad ponora slabosti; a ponekad i most krivice izabira.

Duša se lahko predaje ljubavnim strastima, ona žudi potčinjavanje veličini trenutka, ali potčiniti se i predati zajedno, a da nisi rob – to mogu samo rijetki.

U ljubavi je često skriven prezir obavijen prijatnom maglom nejasnoće; u tuđem liku on ponosno glača i ukrašava ogledalo sebe.

Zato, promatraj daleko sunce ako ovladaš srcem; sve čemu si se nekada divio smatrat ćeš dostojnim mržnje; a sve nerazumno zvat ćeš pravdom...

I veliko je srce katkad nesnošljivo ako je stalno obožavano.....

Ali, bič u tvojoj ruci jednom će se okrenuti protiv tebe, saznat ćeš kad ostaneš sâm.

Čista i svježa neka bude ljubav sama, osjenčena mehkim zrakama sunca na jutarnjem rumenilu.

I neka u njoj bude nešto od vjernosti tuge; tuga je grimizni plašt uzvišene duše; ona hoće da je pokrivena pred pokvarenošću svijeta.

Smisao razgrađuje samoću bola; ona je orošena suzama izgubljenosti; to je ljubav prepuna zaborava; zaboravlja sve i ljubi Onoga Koji sigurno ljubi.

Ustreptalo srce gubi sebe u zanosu života samog; tako i sanja da je život samo iz ljubavi stvoren.

Ljubav najdaljeg cilja mora da bude velika vatra čije se sjenke rasipno igraju dok god ima žara.

Ona lagano polaže žudne iskre u noćne skute; ta ljubav ne poznaje žaljenje pepela; jer njena vatra ne razbuktava prolaznost osjećaja.

Svaka ljubav raskriva tajnu svega i ona je tajanstvo prolaznog bića čije nadnesenje nad zagonetkom otvara nebrojene svjetove.

Cvjetni prah vjere što ga rasipa obilno žuti ljiljan zrele misli okružuje ljubavnu čistotu poput pitome puzavi-

ce koja obmotava cijelo stablo da bi stidljivo pokazala svoje lice.

Uobrazilja koja ne poznaje vlastito ishodište ugaoni je kamen u kraljevskom hramu taštine; mašta rado prihvata i uznosi nestalne oblike; na uobrazilji počiva sujeta ovog svijeta.

Čulna ljubav je djelo razigrane mašte; ona je plod slike koja je dio višeg znanja, i valja potvrditi njenu istinitost.

Jer, Crtač ju je rasprostro na žalu da u slikama pijeska traži bisere žudnje.

Srce koje poznaje varke i moćno je da upija u sebe svaki oblik rastrglo je koprene uzaludnog obnavljanja i umaklo je mreži strasti koja raspinje i odvlači; ona nikada ne dopušta oslobađanje i potpuni izlaz.

Jer svaka je ljubav samo šaka pepela obnavljana neumitnom vatrom koja obuzima tijelo mučenika.

Ljubav koja je napustila oblike vezuje sebi moć uzetu od snage iskonskih slika; ona lahko proniče u tajne, jer nosi je snaga istinskog viđenja.

Ništa stvarno ne utiče na ljubav; ona dolazi iz svijeta postojanosti.

Ljubav srca kad je ono čisto nikada ne prestaje; točak trajanja ne može pregaziti njenu bit; nju orezuju jedino makaze Sudbine.

S ljubavi samom nemoguće je bilo šta učiniti; zato i jeste tako opasno njeno ludilo moći.

Jer, mi je ne možemo spriječiti da dođe; ne možemo voljeti silom; ona sama ne upozorava na svoj dolazak, niti traži dopuštenje da ode.

Dolazi i odlazi poput hodočasnika u hram srca i nebeskim gibanjem obavlja molitvu svetom plamenu Jednoće.

I slast je njen neiscrpni smisao jer je slast uvijek blizu nerazaznavajuće, ali odviše duboko osjećane istine.

Razum je razgrađuje i domišlja, ali je ne može obuhvatiti; uobrazilja je hrani i oblikuje, ali joj ne može dati smisao; ljubav izmiče i jednom i drugom.

Ona razum potapa plimom osjećaja, a maštu zauzda osecom promašaja; i samo Upravitelj njene lađe zna tajnu pouzdanih jedara i širinu neznane luke.

Pamti ove riječi i ne razmišljaj mnogo; čista ljubav hoće smireno utonuće i sklopljene ruke.

Stid, čisto srce i poznavanje ishoda, to tvori ljubav; ostalo je samo igra ili razvrat.

I opet kažem, ne misli o Ljubavi ako ti je nepoznat vjerodostojan vodič srca, jer teško je svladati vlastitost a ne propasti; ko to postigne, svemir je položen na dlan njegovog znanja.

Probuđeni reče:

Ljubav je s one strane znanja; samo zbrku i prašinu dižu gomile naziva i određenja; u svojoj nerazumljivosti žudimo višem i istina nam postaje slabost.

Toliko strijela je odapeto s lûka moga većega ja u svečanu tišinu svemira. Ali, ne osjetih sklad i urešenost što se giba između namisli i djela.

Jer željeh da postanem nadnesenik i dûga što se pojavljuje u vedra predvečerja srca.

Dûga nebeskog pogleda čije je plavo oko razotkrilo opsjene sreće, čije je oko rastočilo nepostojanosti nesreće.

Starac reče:

Suviše je zabluda namotalo svoju pređu na vreteno čudorednosti, olahko su se mnoge ruke pokretale, i crtale u pijesku vodeničko kolo zbivanja.

U dubinama svakog bića, iako usnula, spava jasnost; svaka duša gleda poznato nepoznatim okom; šarenilo mijena zaustavlja pogled što sanja lutajući.

Ali, onaj koji je potpuno budan vidi samo Istinu u srcima ljudi i maglini mijenjajućeg svemira.

Teško je povjerovati u stalnost njegova osjećaja; teško je biti uravnotežen na klackalici života; nagon i razum vuku – svako na svoju stranu.

I pamti dobro: Jednakost stanja može osjetiti samo mudrac prodornošću viđenja, ili luđak snagom nedokazivanja.

Jer, mudrost kao i ludost žudi za moći krajnosti; zato osrednjost ovo dvoje tako često mijenja i zamjenjuje.

Nema srca koje ne zna za bol potrebe i vrijednosti ispomaganja; svaka je ruka plaha pred svetošću života.

Život je sazdan na različitosti sudbine; drama suprotnosti uvijek je naizgled neravnomjerna, na terezijama pravde uvijek postoji i tas privida; njima Mjeritelj podiže dobra djela.

I samo iskrenost može zasijati sjeme buduće kreposti; jer iskrenost je majka svake vrline, a čistota namjere njeno je oruđe.

Iz svijeta prolaznosti u svijet Bića protiče odraz djela ljudskog da se dovrhne i smiri.

I sve hita neumitno znaku svome; zakon Jednoće je neizbježan i neodložno je njegovo izvršenje; jer zemlja ne poznaje ništa uzaludnog.

Zasjenjeno koprenom varke radoznalo oko zna samo posljedice čina ljudskih.

Niz uzroka i posljedica na kraju obmota razum poput lanca ako srce ne osluškuje eho Onoga Koji je prvotni uzrok svega.

Oko koje zagleda kristalnu kuglu čudorednosti zna dobro zašto bit namjere i vanjština djela nisu u sukladnosti; unutarnjost ne potvrđuje varljivost vanjskog.

Djelo što se dešava prožeto je strašću; nenamjerno je ili se zapliće u čaroliji neznanja; ali unutarnji svijet posojan je i ne poznaje varljivosti.

Jednom namjeravano pečati se i odlazi u Vječnost.

Čudoredan je onaj koji svjedoči Istinu makar njene strijele bile uperene i u njegovo srce.

Taj bježi i pazi se zamke zahvalnosti; ona je prečesto zlatni ukras na preobilnom stolu taštine – plaća kao i svaka druga.

Vrlina je sva u namjeri; ali život samo djelom u srcu njenog saznanja je odjeća samilosti; to bilo otkucava veću slutnju života, koji sve ljude porađa gole.

Čista vrlina jeste prozreti sebe u jezgri nesebične namjere; i ugledati svoj lik pod znakom samilosti.

I ne dozvoli da obećanje, data riječ, lebdi varljivim vjetrovima; oni nose samo stazama potrebe i na kraju bacaju u blato poniženosti.

Usne šapuću slatku laž ne znajući da tako od života dobiju samo ono što svaki prosjak zadobije svojom iskrenošću.

Svako djelo i njegove namjere - nesaznatljivi su; ko zna njihovu bit u mijenama vremena?

Modra nepomičnost neba skriva napetost uvijek novog svemira; ali dúgina boja pojavljuje se samo određenog dana.

Čovjeku je data mogućnost shvatanja ispravnosti; pravda je ogledalo vlastitog uviđanja; kazna je samo prisila da se spozna ono čemu zastrto srce daje otpor ili je primjer oku koje zna gledati.

Svakog trena nešto se začinje i rastače; zemlja je neprestano u oplodnji; i zemljani dio čovjeka se zato nikada ne može zasititi; a gdje nema ispravnog uvida tegobnom lutanju, kraj dosuđuje tek mač smrti.

Prije uzvišenog čina oblikovanja Lončar zna ishod i sudbinu glinenog vrča saznanja; ako duša nije probuđena, tijelo je samo gomila tinjajućeg pepela što rastećuće biće; ono odlazi Bezvremenom.

Jer "sve što čovjek posije to će i požnjeti" – rekao je onaj koji je imao moć vidjeti šta se krije u sjemenu srca.

Da se prisjete svi sijači i žeteoci plodne zemlje; jer obmane povijeno klasje i vedri povjetarac žitnih polja.

Njegova harfa osluškivala je skalu života odabranom pjesmom, tonovi Savršenog vodili su čistu dušu provjerenom stazom.

Na putu konačnosti pozdravio je nezaboravne korake prvog, znao je da ima doći poslije njega.

Prosvijetljeno srce sazdalo je hram istine u poslušnom tijelu; od surovih očiju pobjegao je Sebi u treću putanju, barbarske ruke dotakle su pogrešnog čovjeka.

Bio je ljubljani predznak u grupi najvećih; pehar Istine izlivaao je mirise pravednosti i prije i poslije njega, u krugu jedinstva dosegao je savršenstvo poslušnog sluga.

Ruka Istine tamom je zaslijepila gonitelje; noć ga je skrila od sramne smrti, na drugačiji način živio je istinu i bol križa izdvojenosti; poznato je lice pričinom razotkrilo svećeničku idolatriju lika.

Plamen njegova svjetla nosili su svijećnjaci istinoljubivosti; oni koji su dobro uviđali znali su da je samo jedan bio bademovo ulje u napukloj kori; otjelotvorio je sebe u njihovu srcu skrivenosti, tajna je ostala otkrivenog vela.

Podučavao je darovanom riječju smisao sklada; znao je dobro koliko malo može čovjek narušiti od nebeskog reda.

Ćutio je vjerno urešenost svemira što se osmjehuje nastojanju oholnika; kao što majka gleda dijete obuzeto rušenjem pješćanih dvoraca.

Prepuno srce ispunjeno lutalačkim duhom posvuda uviđa slabosti bića i ne razaznavajući njihov tok pričinja mu se da je jedno gospodar nad drugim.

Kosmos ne poznaje haosa; on je samo izokrenuta slika i bučno oglašavanje sove koja čuti svjetlost bremenite zore i obzorja ispunjenog konačnošću.

Strahujući neprestano od kosmičkog podsmijeha, široko srce, prepuno teških sumnji, postaje zamračeno; i to je korijen volje za moći.

Zemlja se giba pod teretom zla ali sunce i dalje uporno sja; rijeke krvi su tekle, ali nijedna čestica zbog toga nije napustila svoju putanju, a cvrkut ptica zamro je samo čas vremena i poslije je bivalo isto.

Onaj ko misli da je moćan, samo je slijepac s ubojitim štapom; on ne vidi nijednu prepreku i ako se štap položi, spotaći će ga i najobičnija grančica.

A onaj vatreni mudrac koji je tako nemilosrdno propovijedao volju za moći, razaznavao je maglovitu potčinjenost u srži svakog bića i tako izrekao velike riječi: "Sve što živi pokorno je."

Nije znao da mučenička pobuna nosi dio Višeg izgnanstva; u njegovu glinu života dah je udahnula tišina međuzvezdanog prostora; stigao je samo do polovine svog puta.

U svoje doba bio je isuviše izdržljiv i svoje 'vječno vraćanje istog' krunisao je ljubavlju spram višeg čovjeka; zrelinu čulnog otjecanja vodila je neizbježno rijeku

razigranom moru izmučenog Dioniza, Božija pjena nadolazila je vjerno u plemenito srce.

Nosio je začarani štit prezira okupan rosom ružina pupoljka nemoći; uzaludni kormilar na varljivim morima, upoznao je jedino samorazdiruću stranu moći.

Ali, niti bijahu tvorene samo cvijećem zemlje; a izvor kojim se napaja život ostade nepoznat; i samo zato je mislio da govori nešto novo.

U tami evropskog duha pronicljivi pogled žudio je vedrinu svih stvari; jasnoća mu bijaše bolja ludost; sanjao je ruže sklada i pupoljak tijela na Drvetu znanja.

Govornik koga je ugušio odjek neshvaćene riječi, ispijao je nektar srčanosti iz kristalne čaše postojanih Grka.

Ni danas se još nisu razumjela njegova slova; ono što je najviše poricao najdublje je izviralo iz svih njegovih čežnji.

Starac prestade govoriti i prvi put se osmjehnu jer je njegova najdalja misao ostala neizrečena; nije je htio odjenuti slabošću riječi.

Dugo smo pričali, starče – reče Probuđeni – dugo, a izgledalo je tako kratko; značaj istinite riječi pomjera varljive trenutke; oni se gube u plimi istinskog vremena.

Sjenka tvoje koščate ruke sad je punija; oplemenjena je čistotom namjere.

I nesebičnost velikog dara poklonjenog tajnom svjetlošću, zapalila je svijećnjake u tamnici mojega razuma; sada gledam jasnije.

Tako se budno odričem onoga što sada jesam; jasnije gledam, a ipak ne vidim nepomućenu sliku sebe.

Jer, još nisam potpun čovjek, samo sam mogućnost, u protoku događanja slutim čistu rijeku, smjerna lica i zagledano oko poluspuštenih trepavica čija bistrina podrhtava nježnim zvucima lire; to pjeva prastaro glazbalo s izvora Istine.

I želim kušati novo vino; to su biserne kapi vječnosti, kapi duboke osamljenosti što se zlatno presipa u dalekoj svjetlosti vremena.

I ne želim izreći zahvalnost tvojoj boljoj misli.

Prije nego je tvoja lađa pokornosti uplovila u luku mudrosti, Svjetioničar je osvjetljavao njen put; znanje se ne stječe, ono se daruje.

Pustinjak odvрати:

Ograničeno tijelo, ukoliko ne oslobađa sposobnost bezgranične misli, samo je plutajuće stablo u moru života.

Misao je hram slobode; ali hodočasnik mora napustiti njegovu unutrašnjost punih ruku; zato djelom poprati svoje riječi.

Jer djelo je odraz biti koja oblikuje ljudskom rukom; središte bića čuti razaznavanje dobra i zla što se gibaju u moru duše; svrhovitost čina zna samo Onaj Koji je odredio svrhu svega.

U razmeđu našega znanja put Sudbine je nemjerljiv; naspram svijeta prolaznosti nemjerljiva je postojanost pokornog srca.

Vedro u bunar te nemjerljivosti može spustiti svako; ali vodu znanja izvlači samo odabrani; njenim kapima Mjeritelj iskušava čvrstoću konopca koju kida samo odbačena ruka zaborava.

Moj govor bio je govor rata, borbe između onog višeg i onog nižeg u nama samima; zato je izgledao uvredljiv.

Jer, oholost je rana i korov na ruci koja ne može nositi sablju upornosti i hoće opravdanje vlastite nemoći.

Tako rana zadobije lik tuđe zlobe; i zato uvijek izgleda opasna i neodmjerena; neodmjerena svojim značajem i opasna svojom neposrednošću.

Sunce je promatralo naš razgovor, samo prividno nas je sakrila tama noći.

Zora se rađa i odletjet će poput orla naša nepriznata sjena; ostat ćemo sami, iako svako sa samim sobom.

Budi smion poput ovog rumenila što se pomalja da pozdravi život; dozivaj u svoju dušu čaroliju i duge te crvene nesebičnosti.

Probuđeni pođe ne pozdravivši se, mirisi lotosovi ispunjavali su njegovu dušu, blijeda slika na modrom putu uranjala je u utrobu dalekog horizonta.

Starac je mirno gledao sunce, slušajući glas iz dubine života, njegova zrela misao bila je pokorna Darovatelju života, za lažne mijene bio je praznog srca, i najljepša slika iz prolaznog svijeta utisaka odbijala se pokorno od kameno lice nepokretne sfinge. Ostavivši ljude, on je prozreo njihove želje, tako je zaboravio njihove navike i ugasio potrebu za sjećanjem bez smisla. A njega su se sjećali, i to samo u nesreći. Jer, ljudima se njegova hrabrost da gleda stvari onakve kakve jesu činila nesrećom većom od svake druge. I nišu se varali jer misao njihova nije sezala dalje.

Sunce je već bilo izašlo, uvijek isto, a ipak novog sjaja, natkrililo je zemlju da porodi sreću, svaka ruka je u mogućnosti da zahvati šaku svjetla.

Probuđeni bijaše nosio riječ njegovu u rijeku vremena.

Starac se na njega nije ni osvrnuo. Znao je da mu nije rekao ništa, znao je da je svaka poduka nejasna osim one iz samog Srca.

Pogovor

Rusmir Mahmutćehajić
PROPUST MIŠLJENJA ČIZMAMA

I

Jasminko Šarac rođen je 1961. godine u Stocu. Njegova porodica tamo živi stoljećima. Brojni njezini članovi poznati su u bosanskoj povijesti. Nakon završenih studija sociologije na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu, vratio se u rodno mjesto i tu radio sve do 1993. godine. Tada je, zajedno s većinom svojih sugrađana, okrutno uhapšen, ukrcan na kamion i zatočen u koncentracijski logor u Gabeli. Tek sljedeće godine je oslobođen. Od tada živi kao izbjeglica u Bijelom Polju kod Mostara.

II

Kuće porodice Šarac podignute su u dijelu grada poznatom pod imenom Podine. S njihovih prozora pruža se pogled na grad, prema staroj stolačkoj tvrđavi, središtu i Ošanićima. Taj vidik gustih krovova između kojih prolazi središnja ulica, od početka grada prema njegovom središtu, u koju se slijevaju sokaci od krajnjih kuća na brdskim padinama, od avlija, bašči i vinograda, zajedno s okomicama munara i selvi, jeste dio prvorednog identiteta svakog Stočarina. U tom okviru uspostavljeni su narav, osjetilnost i mišljenje Jasminka Šarca.

III

Promjenljivost perspektive – gledanje odozgo prema krovovima i krajnjim ograncima sokaka i bašči, slaženje među njih, među sjenke zidova i starih čempresa, platana i lipa, te ponovno uzlaženje padinama – proizvelo je u mišljenju Jasminka Šarca preispitivanje uvjeta vremena u kojemu je odrastao. Još kao studentu postalo mu je jasno da zamisao o dovoljnosti pojedinca u traganju za moralnim autoritetom mora proizvesti poricanje tako nastalog identiteta. Njegovo dozrijevanje dovelo ga je do jasnog zaključka o nemogućnosti postojanog jastva i moralnog autoriteta bez odnosa prema

Transcendenciji. Njemu je tako zanemareno i zapušteno obilje simboličke tradicijskog pothvata, u kojem je čovjek najljepša uspravljenost, najednom počelo otvarati svoje dlanove radi čitanja s njih. Postao je član i sudionik one male skupine navjestitelja opasnih i neizbježnih promjena koja je tragala za preoblikovanjem ideologijskih znanja i oslobođenjem od tiranije ideologijske dogme o progresu.

IV

Sjećajući se njegove osjetilnosti i prividnog nemara prema onim vrstama ponašanja koja se najčešće imenuju poduzetničkom okretnošću, njegovi prijatelji su strjepili misleći o tome da li će izdržati okrutnosti nacističkog logora. Poslije su do njih dospjele drukčije vijesti: sa smirenošću je govorio svojim logorskim prijateljima da i u tome svako može vidjeti otkuda dolazi, gdje je, i kamo ide. Okrenutost tim pitanjima svakome može pomoći da pronađe i ono što mu je nedostajalo. S moralnom uspravnošću izdržao je patnje koje je trpio.

Kada je započelo njegovo prognaništvo u vlastitoj zemlji, s čijim napuštanjem se nikada nije složio, bilo ga je moguće upitati o sudbini njegovih rukopisa. "Čuo sam da su kroz naš stan", kazivao je, "prošli mnogi: sumnjam da je išta tamo ostalo." Činilo se da je njegova sudbina posve nalik onoj njegovog grada i zemlje. Ubijeni, prognani i ponižavani ljudi, razoreno, spaljeno i opljačkano sve ono što je stoljećima bilježilo ljudsku prisutnost i zapitanost.

V

Kada je 1998. godine njegova majka prvi put mogla ući u njihov stan, zatekla je samo nešto knjiga i papira izgaženih i razbacanih u kućnim zakucima. Mišljenje čizmama nije marilo za sadržaj rukopisa. Možda im se sve to i gadilo jer nije moglo imati onu vrijednost koja privlači pljačkaše: na njihovim površima nisu mogli vidjeti ni mrske znake drukčijeg identiteta.

Rukopisi su, tako, opet vraćeni svome autoru. Iako se njemu, nakon logorskog iskustva, sve činilo drukčijim u usporedbi s mijenama stolačkih godina, njegovi prijatelji smatrali su da je njihovo objavljivanje dio suđenja počiniteljima zločina u Stocu. Ta velika stolačka knjiga, koju su naraštaji ispisivali stoljećima, jeste rastrgana, ali nije uništena. Valja iznova skupljati njezine listove, slagati ih i uvezivati, kako bi u novim naraštajima preko njih govorili mrtvi živima i živi nerođenim o svemu što je nekad sadržavao i značio vidik s Podina na stolačku valu, kako bi iz slike minulog vidika bilo moguće obnoviti grad u kojem će biti izbrisani tragovi mišljenja čizmama.

